

N O R D

MIN PLATS I DALARNA,
STUGAN I ENVIKSBYN
LÖTTA JACKSON,
SÄLJSTÖD SAKFÖRSÄKRINGAR I FALUN

MIN PLATS I DALARNA, SMEDJEBACKENS ISHALL
Patrick Danielsson, Distriktschef Företagsförsäkring i Ludvika

Vår ambition med den här årsredovisningen är att ge dig en djupare förståelse för vår affär och hur vi fungerar som företag. Under 2013 och 2014 lyfte vi därför fram några av de medarbetare som har daglig kontakt med våra kunder. I år har vi klivit in bakom kulisserna och intervjuat ledare som skapar förutsättningarna för ett riktigt bra kundmöte. Trevlig läsning!

Innehåll

Inledning

- 4 Vd har ordet
- 6 Min plats i Dalarna
- 8 Året i korthet

Verksamheten

- 10 Affärsområde Bank
- 12 Affärsområde Företag
- 14 HR
- 16 Skadeförebygg
- 18 Affärsstöd
- 20 Affärsområde privat
- 22 Skador
- 24 Hållbarhet
- 26 Samverkan
- 28 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 32 Femårsöversikt
- 33 Resultaträkning koncernen och moderbolag
- 34 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 35 Balansräkning för moderbolaget
- 36 Rapport över förändring i eget kapital
- 37 Rapport över kassaflöden
- 38 Resultatanalys
- 40 Noter till finansiella rapporter

Bolagsstyrning

- 73 Revisionsberättelse
- 74 Bolagsstyrningsrapport
- 78 Styrelse, revisorer
- 80 Fullmäktige
- 81 Företagsledning
- 82 Ordlista

Bolagsstämma 2016

Ordinarie bolagsstämma hålls torsdagen den 17 mars 2016 på Dalarnas Försäkringsbolag.

Produktion: Dalarnas Försäkringsbolag i samarbete med Helikopter Brand Design.

Foto: Ryan Garrison, Håkan Olsén, Darko Bojanic, Jonas Bilberg, Bart van der Gaag och Dalarnas Försäkringsbolags bildbank.

Redaktionell text: Håkan Edvardsson, Reporter.se samt medarbetare på Dalarnas Försäkringsbolag.

2015

Sammantaget kan vi för 2015 summera ett av de bästa resultaten i bolagets långa och framgångsrika historia. Det kommer inte av sig självt, utan är en effekt av framför allt nöjda kunder som möter medarbetare med rätt förutsättningar att göra ett bra jobb. Glädjande nog betyder det också att vi planerar att betala ut återbäring under året.

En av årets höjdpunkter var definitivt den framgångsrika etableringen av vårt Gruppemensamma kundcenter under våren. Vi fick sammanlagt 47 nya kolleger i Borlänge, som nu servar Länsförsäkringsgruppens bankkunder runt om i landet från tidig morgon till sen kväll alla dagar i veckan. Uppskattning och beröm från kunder och övriga länsbolag började snabbt strömma in till den nyetablerade verksamheten.

MÖTET MED VÅRA MEDARBETARE AVGÖRANDE

Ett annat glädjeämne är att det blivit ännu tydligare hur mycket våra kunder värdesätter mötet med bolagets medarbetare. Vi har åter genomfört den undersökning vi började med 2014, där vi frågar våra kunder varför de väljer Dalarnas Försäkringsbolag. Redan förra året var beskedet: era medarbetare! Och i årets undersökning blev det ännu tydligare. Jag ser det som ett kvitto på att vi fortsätter utvecklas och ökar förståelsen för våra kunder och deras behov. Det ska vi fortsätta med. Förtroendet för våra medarbetare bygger förtroendet för bolaget, något som är helt avgörande i vår bransch.

ÄNNU FLER FÖRSÄKRAR HOS OSS

Om vi tittar på de olika verksamhetsområdena inom bolaget, så ser vi även där mycket att glädjas åt. Våra sakförsäkringar för företag har sedan länge en stark ställning på marknaden, under året har ännu fler vänt sig till oss. Så ser utvecklingen ut även vad gäller privatpersoner i Dalarna, där en ännu större andel av dalfolket nu är våra kunder.

DIGITALA TJÄNSTER ALLT VIKTIGARE

Även bankverksamheten växer stadigt med fler och fler som vill bli våra kunder, sannolikt drivna av både bolagets goda rykte och vetskapen om att vi är kundägda och överskottet därmed går tillbaka till kunderna. Under året har vi arbetat intensivt med att hinna ta hand om alla de nya kunder som vänder sig till oss och samtidigt stärka tillgängligheten. Vi har bland annat inrättat en särskild grupp medarbetare som tar emot alla telefonsamtal rörande bank, för att svara på enklare frågor och lotsa vidare till rätt rådgivare vid behov. Även de digitala tjänsterna på banksidan blir allt viktigare för våra kunder, därför är det särskilt glädjande att vi vunnit pris för bästa mobilapp vid flera tillfällen de senaste åren.

FÖREBYGGANDE MINSKAR SKADEKOSTNADER

På skadesidan ser vi både nöjdare kunder och sänkta skadekostnader. Det sistnämnda får ses som resultatet av noggrannhet vid införsäkring av nya objekt, i synnerhet på företagssidan, kompetent skadereglering och även en viss tur, det ska erkännas. Vissa typer av skador kan vi inte förebygga, eller på annat sätt påverka. Vad gäller de skador vi faktiskt kan påverka ser vi dock att de minskar, framför allt vattenskadorna, där vi fått den största effekten.

FÖRSTÄRKT VÅRT VÄXANDE BOLAG

Jag känner mig också nöjd med de justeringar av organisationen som gjorts under året, med en särskild affärsstödsfunktion för vårt växande bolag och en dedikerad kapitalförvaltningsansvarig för vårt omfattande kapital – som är så viktigt för helhetsresultatet. I våra planer för det kommande året ligger dessutom en fortsatt ökning av antalet rådgivare, för att ta hand om alla våra befintliga och nya kunder.

FÖRÄNDRADE REGELVERK EN UTMANING

Alla dessa glädjeämnen betyder inte att året passerat utan utmaningar. I vår bransch lever vi med regelverk som löpande justeras och nya regler som adderas till, både på Europeanivå och nationellt. Syftet är gott – att ytterligare stärka kundernas trygghet i relation till banker och försäkringsbolag. Förändringarna innebär dock utmaningar såväl för våra medarbetare som systemmässigt, en sits vi delar med övriga aktörer i branschen.

KANSKE HÖGRE RÄNTOR I SIKTE

En annan utmaning för vår bransch är ränteläget, internationellt och i Sverige. Alla länder vill ha så låga ränta som möjligt för att stimulera utrikeshandeln. Det innebär onaturligt låga räntor, som riskerar medföra alltför hög skuldsättning i företag och hushåll. Samtidigt blir det inte särskilt lönsamt med traditionellt banksparande. Dock har USA börjat höja räntan för första gången på 8–9 år, så kanske närmar vi oss en mer normal tillvaro igen?

Framåt handlar det för vår del om att fortsätta på inslagen väg. Det kan låta tråkigt, men inga sensationella nya grepp ligger i planen för 2016. Alla siffror pekar på att vi gör väldigt mycket rätt och då ska vi inte ändra för ändrandets skull, utan värna det som verkar fungera väl för våra kunder.

Jag vill avslutningsvis tacka alla medarbetare för mycket fina insatser – som tillsammans skapat det goda resultat vi nu ser framför oss.

Anders Grönås

Året i siffror

NYCKELTAL	2015	2014
Resultat före boksluts-dispositioner och skatt, Mkr	259	388
Balansomslutning, Mkr	7 198	6 923
Konsolideringsgrad, %	328	304
Antal anställda	277	256
Totalt antal kunder	168 074	165 069

Bank		
Inlåning, Mkr	4 471	4 168
Utlåning, Mkr	1 411	1 407
Bostadsutlåning, Mkr	7 146	6 524
Förvaltat fondvolym, Mkr	1 432	1 144
Antal kunder	42 604	40 736

Livförsäkring		
Premieinkomst, Mkr	312	353
Totalt försäkringskapital, Mkr	6 806	6 657
Antal kunder	45 072	45 476

Sak		
Premieintäkt, Mkr	1 110	1 122
Tekniskt resultat före rabatter, Mkr	188	136
Återbäring och rabatter	246	175
Totalkostnadsprocent efter avgiven återförsäkring, %	84	90
Totalavkastning kapitalförvaltning, %	6,2	9,9
Antal kunder	148 778	145 670

Marknadsandelar		
Hushåll	66,2	65,6
Personbil	64,2	63,5
Tung lastbil	61,8	63,5

MIN PLATS I DALARNA, LANDSKAPETS LÄNGDSPÅR

Det finns en harmoni och någonting meditativt i längdskidåkningens regelbundna rörelser. Tillsammans med glädjen över att få susa fram genom naturen gör det skidåkningen speciell. Det spelar ingen roll om det är vid vackra Tolvås-spåret i Rättvik, mina egna hemmaspår i Hosjö eller Lugnets hissnande utförssträckor, när jag står i längdspåret känner jag att jag är på min plats i Dalarna.

Som Vd för Dalarnas Försäkringsbolag har jag ett ansvar för att tillsammans med mina kollegor förvalta den fina organisation som under lång tid byggts upp med dalfolkets stöd. Våra kunders förtroende genom våra medarbetares engagemang, det är efter den kompassen vi alltid har styrt vår verksamhet. Därigenom skapar vi trygghet för människorna i Dalarna.

MIN PLATS I DALARNA

En hyllning till Dalarna och människorna som lever här

Vi lever i samma landskap som våra kunder. Vi andas samma luft, vandrar på samma stigar. Och även om vi inte har samma ursprung så bär vi på en gemensam förhoppning om framtiden. Företagen, föreningarna, människorna som finns här, de är våra grannar och vänner. Vi lever våra liv sida vid sida och förståelsen för våra kunders behov kommer från våra egna erfarenheter.

Under 2015 skapade vi kampanjen "Min plats i Dalarna" för att berätta om vår nära relation till länet. Vi ville ge dalfolket en inblick i hur vi fungerar som företag och vilka värden som driver oss som jobbar här. Till hjälp tog vi våra medarbetare och deras egna berättelser. De levandegör de värden som vår verksamhet vilar på; ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke.

Kampanjen har gått i två fyraveckorsperioder under året, en på våren och en på hösten. Totalt har åtta medarbetare spelat in radiojinglar, filmats och fotograferats på de ställen i Dalarna som utgör en alldeles egen, speciell plats för dem. Filmerna har visats via banners på dt.se, på Facebook, Youtube och SF Bio. Radiojinglarna har bland annat hörts i reklamradiokanalen Mix Megapol.

Eftersom kampanjen fick så fint gehör, både externt och internt, kändes det naturligt att låta temat fortsätta in i årets årsredovisning. Tidigare år har våra kunder och medarbetare, genom sina egna berättelser, beskrivit vår verksamhet. Nu har vi låtit några av företagets ledare dela med sig av erfarenheter och sina egna platser i Dalarna. Välkommen på en tur i länet.

Våra värden är mer än ord

Ärlighet, Kompetens, Trygghet och Omtanke. Dalarnas Försäkringsbolags värdeord utgör grunden för vår verksamhet och skapar förutsättningar för vårt agerande, både mot våra kunder och mellan medarbetare. De är en självklar del av vår kultur och den grund som vi står på.

ÄRLIGHET

Vi agerar på ärliga grunder och kunden ska förstå att vårt förslag grundar sig på kundens faktiska behov.

MIN PLATS I DALARNA, SKOGARNA RUNT FORNBY KLINT

Maria Svedlund, bankrådgivare i Avesta

KOMPETENS

Med vårt kunnande ska varje kund känna sig unik och exklusiv utifrån sina förutsättningar. Vi ska alltid använda vår kompetens på ett omsorgsfullt sätt.

TRYGGHET

Utifrån vår kompetens, omtanke och ärlighet ska kunden känna en stor trygghet hos oss.

OMTANKE

Hos oss är man alltid välkommen. Det är en förutsättning för en enkel och naturlig relation där kunden upplever vår omtanke.

← Vår gruppgemensamma kundservice på introduktionsutbildning i Falun.

← Elisabeth Stjernberg (cello) och Pelle Gusafson (violin) underhåller vid invigningen av nya entrén.

↑ Anders Söderberg och Christer Johansson från Skadeförebygg i vimlet på Clash of Nations.

↑ Erik Örtlund från Torsångs motormuseum berättar historien om Dalarnas äldsta bil - 'The curved dash Oldsmobile' från 1903, inköpt av bolagets Kulturstiftelse.

Januari

Dags för avspark! En eftermiddag och kväll träffas alla medarbetare, från hela länet, för att få hela länet, för att få information och umgås under lättare former. Vi blickar framåt mot ett spännande 2015.

Vi startar en årslång artikelserie på Länet under devisen "Nyfiken på". Idén föddes i ett samtal om passioner vid sidan av jobbet, och hur lite vi vet om varandra.

Februari

Den nya entrén invigs med öppet hus för företag, styrelse, fullmäktige och samarbetspartners. Vi bjuder bland annat på musik, information om den globala aktiemarknaden, visning av vår konst och Dalarnas äldsta bil.

VM i Falun pågår under en intensiv vecka. Några av våra medarbetare jobbar som funktionärer och vi besöker VM-arenan med företagskunder. Vi är med på företagsstafetten på Lugnet med fem lag.

Mars

Ett gemensamt kundcenter i Borlänge för alla Sveriges Länsförsäkringsbolag öppnar telefonslussen måndagen den 2 mars. Det är en delvis ny verksamhet som tar form och ger ett femtiotal nya jobb till Dalarna, inte minst till länets högskolestudenter.

Vi är med på Clash of Nations i Falun för att träffa motorintresserade och prata säkerhet.

Bolagsstämman hålls den 26 mars i nyrenoverad hörsal. Eftermiddagen inleddes med en minimässa med frågesport och gästföreläsare är Sven von Holst som berättar om VM-projektet.

April

Vi ger utmärkelsen Grön Flagg till förskolan Fröet tillsammans med Håll Sverige Rent, vilket uppmärksammas i dalamedierna.

Maj

Avdelningen Skadeförebygg genomför brandskyddsutbildning för alla medarbetare i syfte att öka medvetenhet om brandrisker och hur man gör om det skulle inträffa en brand.

Vi är medarrangörer i motor-mässan Trucks in Dalarna vid Romme Alpin, som lockar dryga 100 utställare och närmare 4 000 besökare.

Marknadskampanjen Min plats i Dalarna startar och pågår i fyra veckor fram till midsommar.

Året i korthet

† Linnéa Andersson, Christina Widmark, Caroline Lindberg och Charlotta Norling tävlar i företagsstafetten vid VM i Falun.

† Marie Hjerpe, Stefan Johanson och Ann-Louise Simone belönas för sina 25 år i bolaget på bolagsstämman.

† Kristina Nyberg, kontorschef i Leksand, delar ut reflexer vid matchvärdskapet i november.

← Några av alla våra nyanställda medarbetare 2015.

Juni

Vi når 3 000 gillare av vår Facebooksida.

Vi genomför en digital sommarkampanj för ett tryggare Dalarna, lägger ut skadeförebyggande råd på Facebook om allt från säkrare grillning till hur man hanterar ett ovälkommet getingbo eller minimerar risken för blixtnedslag.

Juli

Utbildning i hjärt- och lungräddning HLR genomförs på kontoren, där medarbetarna även får lära sig att hantera de hjärtstartmaskiner som finns uppsatta på alla lokal-kontor.

Augusti

Saneringen av alla de omfattande sotskador som drabbade våra kunder i samband med den stora skogsbranden i Västmanland i juli 2014 slutförs nu.

September

Flyktingsituationen i Europa växer. Dalarnas skänker 50 ryggsäckar till en lokal insamling och donerar 50 000 kr till Läkare utan gränser.

Oktober

Under oktober medverkade Dalarnas Försäkringsbolag vid två mässor, företagsmässan Växtverket i Malung 2–3 oktober

och 60-plus Mässan i Falun 22–23 oktober. Vid båda mässorna var bolagets monter välbesökt, med många kundmöten och stort intresse för våra tjänster och produkter.

November

Medarbetarna bjuds in till föreläsning på temat "Hjärnstress" med Alexander Agrell, psykolog på Företagshälsovården Previa. Vi är matchvärdar vid Leksands IFs hemmamatch mot AIK, delar ut reflexer, pennor och genomför en kundtävling.

Enligt SKIs branschrapport har Länsförsäkringar Bank Sveriges nöjdaste privatkunder. Kunderna är nöjda med prisbilden och bankens lokala engagemang.

December

I årets adventskampanj på tema Skadeförebygg byter vi av från brandtemat och avslutar med trafikbudskap inför jul- och nyårshelgen. Då går vi även i radio för att nå ut till alla som kör bil till nära och kära med vårt budskap om en god och säker jul i trafiken.

MIN PLATS I DALARNA, TORSÅNG

Mitt hem ligger i en historik miljö, det är vattnet som flyter genom Runn och Ösjön, via Lillälven, Prästtjärn ut i Dalälven och vidare mot havet, det är människorna som samlas för gemensamt midsommarfirande och fartfyllda Runndagar. Det är här jag hämtar kraft och känner frihet, därför är Torsång min plats i Dalarna.

Som ansvarig för vårt affärsområde Bank arbetar jag för att våra kunder ska uppleva att vi finns här och är tillgängliga. Att vi är en del av en större gemenskap och en källa till goda råd som de alltid kan besöka.

”Kunderna uppskattar personlig kontakt”

MATS JOHANSSON, BANKCHEF

BANK

Affärsområde Bank omfattar Privat- och företagsbank på sju kontor i länet, Bankadministration och Placeringsrådgivning.

Antal medarbetare: 76

Resultat: 12,0 Mkr

Affärsvolym: 14 460 Mkr

Tillväxttakt: 9,2 %

← Jenny Clarström, chef Bankadministration, i samtal med Mats.

Det bästa kundmötet är mer än ett handslag

– Många av livets största affärer sker på banken, och jag är säker på att kunden uppskattar den personliga kontakten vid dessa tillfällen. Med det följer ett förtroende som enbart mötet ansikte mot ansikte kan skapa. Därför kommer vi att fortsätta ha lokalkontor och därför jobbar vi för att skapa vad vi kallar ”Det bästa kundmötet”.

Det säger Mats Johansson, bankchef på Dalarnas Försäkringsbolag. Kontorscheferna på de lokala kontoren i Avesta, Borlänge, Falun, Leksand, Ludvika, Malung och Mora har en avgörande roll och det är främst genom dem som Mats verkar. Själv har han 25 års erfarenhet av banksektorn och nu ser han tillbaka på ett år med en stark utveckling.

– Vi fortsätter växa på alla fronter och har länge klarat av det med befintlig styrka, men inför 2016 har vi rekryterat ytterligare några medarbetare på banksidan. Med tanke på att

vi har cirka 146 000 försäkringskunder och 40 000 bankkunder har vi en bra potential för fortsatt tillväxt.

”Det bästa kundmötet” genomsyrar verksamheten och handlar om mer än ett handslag och ett trevligt leende. Kompetens är en viktig ingrediens i det bästa kundmötet, samtliga medarbetare på banken som arbetar med rådgivning är licensierade. Bolånelicens är något Dalarnas Försäkringsbolag var först med i länet. Medarbetarna har också lokal marknads- och kundkännedom och vet till exempel vad som händer på bostads- och arbetsmarknaden. Genom lokal kännedom förenat med kunskap om det som händer i omvärlden ger vi kunderna bättre förutsättningar att fatta kloka beslut när det gäller lån, sparande och försäkringar.

– I den här branschen är vi känsliga för konkurrensen och rycks lätt med i en dagsaktuell konkurrens, där det blir en tävling om kunder

och räntepunkter. Dagens räntor är onaturligt låga vilket triggar stor utlåning, för stor för att det ska vara hälsosamt över tid. Man skulle kunna uttrycka det som att det idag är för billigt att låna. Samtidigt lönar det sig dåligt med traditionellt banksparande. Vi finns här för våra kunders skull och vi vill med vår rådgivning underlätta för dem att fatta beslut kring sin ekonomi, säger Mats och avslutar;

– Med rätt lån, sparande och försäkringar över tid, kan vi göra våra kunders liv tryggare, samtidigt som de får ekonomiskt konkurrenskraftiga lösningar som helkunder. Då kan deras tillvaro tåla högre räntor, sjukdom, en uppsägning eller annat oförutsett. När vi lyckas med det – då har vi lyckats med ”Det bästa kundmötet”.

”Det är både hedrande och förpliktigande”

THOMAS NORGRÉN, CHEF AFFÄRSOMRÅDE FÖRETAG

MIN PLATS I DALARNA, LUGNETS NATURRESERVAT

Jag ser framför mig bilden av svettiga och trötta nattorienterare, många i världseliten, som en kväll i mitten av maj forcerar fram mot de platser som jag valt ut. Jag anar hur kontrollens reflex fångas upp i skenet av löparens starka pannlampa, samtidigt som ett antal löpare står en bit längre bort och svär över banläggarens fälla. Möjligheten att som banläggare ge dem den utmaningen under orienteringstävlingen 10MILA är det som gör det här till min plats i Dalarna.

Som ansvarig för vårt affärsområde Företag vill jag vara med och guida våra kunder, hjälpa dem att hitta rätt väg. Tillsammans lyfter vi blicken och ser bort mot horisonten, sedan stakar vi ut riktningen.

FÖRETAG

Inom affärsområde Företag erbjuds bland annat Sak-, liv- och sjukvårdsförsäkring för företagare och lantbrukare.

.....
Antal medarbetare: 55

Premiebestånd, sakförsäkring: 438 Mkr

Försäkringskapital Liv: 4 657 Mkr
.....

← Thomas rådgör med kollegorna Maria Asplund och Owe Lindqvist på Liv-administratörens kontor.

Thomas gillar resultat

– Vår affär är sund, både kunderna och medarbetarna är mycket nöjda med oss. Det är både hedrande och förpliktigande, säger Thomas Norgren, chef för affärsområdet Företag.

Av länets aktiebolag har två tredjedelar sin sakförsäkring hos Dalarnas Försäkringsbolag och en stor del av dessa har även en pensionsförsäkring, sjukförsäkring eller annan livförsäkring i bolaget. Ytterst få, cirka två procent av kunderna, avslutar sina försäkringar och går till andra försäkringsbolag, medan cirka sju procent avvecklar sitt engagemang på grund av fusioner, avyttringar, konkurser eller nedläggningar. Naturliga skeenden bortom försäkringsbolagets kontroll.

– Utmaningen för oss är densamma som för Dalarna som län, vi blir inte fler invånare vilket även påverkar näringslivets utveckling. Vi måste förutse hur vår verksamhet påverkas vid olika nivåer av in- och utflyttning, konjunkturer och förändrad konkurrens etc.

Thomas har fem gruppchefer och femtio medarbetare i sin organisation och omsätter ca 450 miljoner kronor per år. De vinster som skapas går tillbaka till kunderna i form av rabatter och återbäring.

– Pengar är ett bra incitament för våra kunder att välja oss, men det viktigaste är ändå vår kompetens. Det handlar om att medarbetarna utvecklas och gör ett bättre jobb så att kunderna upplever att våra leveranser överträffar deras förväntningar.

Han vill gärna att hans gruppchefer ska kunna ge och ta kritik, och att de kan göra det konstruktivt. Ska ett beslut fattas ska man kunna redogöra för varför, annars är man inte en bra ledare.

Utanför arbetstid ägnar sig Thomas bland annat åt orientering, han är en av de banansvariga för orienterarnas jättetävling 10MILA som arrangeras under våren i Falun.

– Resultat är vad som driver mig, även inom idrotten. Helst resultat bortom givna förutsättningar. Inför 10MILA har jag säkert tillbringat 200–300 timmar i skogarna runt Lugnet, allt för att vi ska nå bästa möjliga resultat. Vi kommer att erbjuda fina banor, bra kartor och göra god reklam för Dalarna, avslutar Thomas.

”Jag tror på att ge ansvar och förtroende”

ULRIKA ANDRÉN, CHEF HR

MIN PLATS I DALARNA, LEKSANDSBYGDEN

Trakten kring Siljan har alltid lockat människor med sin storslagna miljö. För mig ligger Leksandsbygden varmast om hjärtat. Här har jag tagit oräkneliga promenader med min Dvärgschnauzer Viggo, det är också härifrån jag plockat med mig mina varmaste sommarminnen, därför är det min plats i Dalarna.

Som ansvarig för HR-frågor på Dalarnas drivs jag av ett intresse för människor. Jag sporras av att arbeta mot uppsatta mål och att bidra till att göra det här företaget till en fantastisk plats att vara på, med hög arbetsglädje och nöjda kunder.

HR

HR-avdelningen handhar frågor gällande personal, organisation, kompetensutveckling och löneadministration.

Det finns ett stort värde i att vara en attraktiv arbetsgivare

– Vi vill bidra till hela verksamheten genom att ge varje medarbetare rätt förutsättningar. Det gör vi genom ett proaktivt arbetssätt. Det gäller att vi är delaktiga, bidrar med vårt perspektiv och arbetar nära våra olika affärsområden, säger Ulrika Andrén, HR-chef på Dalarnas Försäkringsbolag.

HR-avdelningens ansvar sträcker sig över flera områden, en central uppgift är att långsiktigt säkerställa att företaget har rätt kompetens. Det sker genom allt ifrån att rekrytera rätt personer till att utveckla och behålla dem.

– Att vi är en så attraktiv arbetsgivare här i Dalarna har ett enormt värde när det gäller att rekrytera rätt personer. Vi får ett stort antal ansökningar när vi annonserar ut lediga tjänster, säger Ulrika. Samtidigt gäller det att inte slå sig till ro utan ständigt arbeta för att förbättra. Vi reflekterar löpande över vad som gör oss till en attraktiv arbetsplats och vad som krävs för att attrahera nästa generation som är på väg in på arbetsmarknaden.

Ett viktigt område för att vara en attraktiv arbetsgivare är möjligheten att förena arbetsliv och familjeliv, där har Dalarnas Försäkringsbolag kommit en bra bit på vägen.

Till HR-avdelningens uppdrag hör också att säkerställa att Dalarnas Försäkringsbolag lever upp till lagstiftningen inom personalområdet, och att ge stöd till både chefer och övriga medarbetare. I ansvaret ingår också att bidra till en bra arbetsmiljö ur alla perspektiv.

– Att göra resultat och uppnå mål är viktigt, men inte på bekostnad av människorna och deras arbetsmiljö. Mycket handlar om ledarskap. Jag ser som mitt uppdrag att medvetandegöra vad som påverkar bra arbetsresultat och vad som ger arbetsglädje. Jag tror mycket på att ge ansvar och förtroende, säger Ulrika.

Under året har HR-avdelningen haft stort fokus på Dalarnas bankverksamhet. Kunderna har strömmat till och medarbetarna har därför blivit fler. Det nya gruppgemensamma kundcenter som etablerats här i Dalarna har också inneburit mycket arbete.

– Vi har arbetat intensivt med rekrytering givetvis, men också kompetensinventering och utbildning. Alla behöver utvecklas. Det är viktigt att vi hänger med och anpassar oss till en föränderlig omvärld.

Ulrikas drivkraft är att utveckla och förbättra, att bidra på olika sätt till att chefer och medarbetare trivs och utvecklas vidare.

– Vi vet att Dalarnas har många lojala kunder, och det är främst tack vare våra skickliga och engagerade medarbetare. Men inget är så bra att det inte kan bli lite bättre, avslutar Ulrika.

† Mats Hammerin rådgör med Lena Aronsson om tolkningen av ett avtal.

”Vi bryr oss innan kunden råkat illa ut”

ROGER ANDERSSON, CHEF SKADEFÖREBYGG

Naturen utmanar oss

– Dalarnas Föresäkringsbolag satsar på att förebygga skador och undvika besvär för kunderna. Idag är vi tio specialister som besiktar hus, gårdar och fastigheter, och ger handfasta råd till privatpersoner och företag när det gäller vatten, trafik, inbrott och brand. Våra expertkunskaper används inom hela Länsförsäkringsgruppen, berättar Roger Andersson, chef för enheten Skadeförebygg.

I takt med att gruppen och arbetsuppgifterna växt har också Roger Anderssons arbete förändrats. Från analys och kunskapsspridning till ännu mer analys och arbetsledning. Det är utmaningar han välkomnar, samtidigt som han sätter ett värde i att då och då lämna kontoret för att komma ut på fältet och prata med byggfolk.

– Vår utmaning är att formulera oss så att folk förstår, att inte bli för tekniska. Vi måste kommunicera på ett enkelt och modernt sätt, annars får vi inte fullt genomslag. Det är något jag tar med mig när jag tittar på nästa utmaning för gruppen.

SKADEFÖREBYGG

På enheten för Skadeförebygg är man specialiserade på risker inom vatten, trafik, inbrott och brand.

.....
Antal medarbetare: 10

Antal villabesiktningar: 890

Förändring skadefrekvens läckage villa, 2014–2015: -15 %
.....

MIN PLATS I DALARNA, GUSJÖSÄTERN, SÄLEN

Känslomässigt skulle jag beskriva det som mitt andningshål i vardagen. Bara tanken på att vi kan åka upp till huset i Sälen när vi vill, ger en inre ro. En mer fysisk beskrivning skulle vara: högst upp på Kronstigen i Gusjösätern på Flatfjällets sydsluttning, där ligger min plats i Dalarna.

Som chef för vår skadeförebyggande verksamhet vet jag hur mycket hus och fritidshus betyder för våra kunder. Att de har en bra försäkring är naturligtvis viktigt, men om olyckan är framme är det oftast mer än bara ekonomiska värden som försvinner. Därför arbetar jag för att minska risken för bland annat brand- och vattenskador i Dalarna.

† Roger och kollegorna på Skadeförebygg vid fredagsfikat.

← Roger pratar nya branschregler när det gäller våtrum med Anders Söderberg.

Det kan vara svårt att se den direkta resultatpåverkan av skadeförebyggande insatser, men Roger menar att det finns tydliga, positiva och mätbara effekter.

– Att hjälpa kunder att undvika skador spar både tid och pengar, för kunderna och för oss, och det finns ett stort värde i att vi bryr oss om våra kunder innan de råkat ut för en skada. Exempelvis på vattenskador och trafikskador inom åkerinäringen kan vi se en sjunkande skadetrend i länet. De informationssatsningar vi genomfört har gjort avtryck och det märks tydligt över tid.

Ett annat exempel är att gruppen genom analyser av olika skadetyper påverkar regelverk och normer så att bättre material och lösningar blir standard.

– Det byggs bättre hus idag än för 20 år sedan, och om alla hus byggdes enligt gällande rekommendationer skulle vi knappt ha några skador alls. Annars är det naturskador som är den stora utmaningen framöver.

– Att vi känner länet så väl och är närvarande överallt ger oss en stor fördel. Vi vet var översvämningar är vanligast, vilka bostads-

områden som kan ligga illa till och var vägar riskerar att spolats bort. Det är viktig kunskap i arbetet med att utforma bästa möjliga åtgärder för att förebygga naturskador i framtiden, avslutar Roger.

”Hos oss möter du alltid en människa”

INGRID FRÖJD, CHEF AFFÄRSSTÖD

MIN PLATS I DALARNA, JUNGFRUBERGET, FALUN

Ibland springer jag hit ensam, andra gånger kommer jag tillsammans med familjen och bärkorgarna. När jag nått Garves bod, ett vindskydd med utsikt över nordvästra Falun, stannar jag upp, njuter av tystanden och blickar ut över landskapet. Den friska luften och naturens skönhet hjälper mig att hitta lugnet och känna styrkan, därför är Jungfruberget min plats i Dalarna.

Som chef för Affärsstöd på Dalarnas Försäkringsbolag strävar jag och mina kollegor efter att skapa rätt förutsättningar för våra medarbetare. Vi ska vara det stöd som de behöver för att hjälpa våra kunder på bästa sätt.

AFFÄRSSTÖD

Enheten Affärsstöd omfattar IT, Telefoni, Kontorsservice, Växel, Fastighet och Säkerhet.

† Ingrid i möte med ledningsgruppen för Affärsstöd; Stefan Johansson, Therese Isacsson, Åke Andersson och Adam Ericsson.

Ett ständigt arbete för att ligga steget före

– Övriga medarbetare arbetar för att hjälpa våra kunder, vårt viktigaste uppdrag är att göra det möjligt, säger Ingrid Fröjd, chef för enheten Affärsstöd.

Ingrid leder en verksamhet med ett tjugotal medarbetare inom olika kompetensområden. Där ingår IT, säkerhet, skötsel av fastigheter, telefonväxel, receptionen på huvudkontoret i Falun och posthanteringen. Det är en servicefunktion där det personliga mötet är en viktig del i relationen till både kunder och medarbetare.

– Hos oss möter du alltid en människa, vi har ingen elektronisk röst som ber dig knappa dig fram. Ringer du hit får du prata med någon som lotsar dig till rätt person, säger Ingrid.

Det handlar om att varje dag ge medarbetarna på Dalarnas rätt förutsättningar för att hjälpa företagets kunder. Ingrid beskriver också hur hon hela tiden för en löpande dialog med andra delar av företaget för att ligga steget före och känna till behoven innan de uppstår. För att lyckas är det viktigt med tydlighet och struktur.

– Jag vill ge mina medarbetare förutsättningarna för att vara proaktiva. Då blir det lättare att snabbt ställa om vid akuta lägen, som till exempel vid en stor skada i länet, när många kunder ringer oss. Oavsett om det är en vanlig dag, eller om något väldigt annorlunda har hänt, så ska det bara flyta på. Alla ska veta sin roll, vara snabbfotade och sätta kundens behov i centrum.

Ingrid beskriver sin ledarstil som prestigelös och ser det som sin uppgift att supporta medarbetarna och se till att de hela tiden har rätt information.

– Var och en kan sitt jobb allra bäst, jag är ett bollplank och kan fatta beslut när det behövs. Och så tror jag att det är viktigt att ta sig tid och vara personlig, då trivs vi som arbetar här bättre och det märker även kunderna.

Tidigare verkade Ingrid som riskkontrollansvarig på Dalarnas, från den rollen hämtade hon med sig både analysmetoder och arbetssätt till sin nuvarande tjänst.

– Jag är en nyfiken person som hela tiden följer vad som händer i samhället, analyserar vad det beror på, vad vi kan lära oss av det som varit och förvänta oss av framtiden. Jag och mina medarbetare har löpande kontakt med övriga bolag i länsförsäkringsgruppen när det gäller utvecklingen av vår service, och håller oss à jour kring det senaste, särskilt vad gäller IT-teknik och säkerhet.

En avgörande förutsättning för att kunna bedriva verksamhet inom bank och försäkring är väl fungerande infrastruktur för IT och telefoni.

– Modern teknik har gjort oss effektivare i administrationen av produkter och tjänster. Samtidigt har utvecklingen resulterat i att finansiella bolag idag är helt beroende av att tekniken fungerar störningsfritt. Förutom medarbetarna så är den tekniska infrastrukturen vår viktigaste resurs.

”Det går inte att vila på gamla meriter”

JOHAN SUNDSTRÖM, CHEF AFFÄRSOMRÅDE PRIVAT

MIN PLATS I DALARNA, ÖSJÖN OM VINTERN

Att glida fram över isen på en frusen sjö, där du känner vinden som ger dig skjuts i ryggen, den frihetskänslan unnar jag alla. Tillsammans med mina vänner svettas, trampar, ramlar, njuter och fikar jag vid Ösjön på vintertid. Det är min plats i Dalarna.

Som ansvarig för vårt affärsområde Privatmarknad vill jag vara med och utveckla enkla och prisvärda produkter tillsammans med mina kollegor. Jag vill att våra kunder ska känna sig trygga och fria, att de med vår hjälp kan njuta av ett liv i medvind.

PRIVAT

Inom affärsområde Privat ligger fokus på Sakförsäkringar för privatpersoner. Här finns Säljstöd för sakförsäkringsområdet. Inom enheten ligger även Länsförsäkringsgruppens gemensamma kundservice.

Antal medarbetare: 29

Premiebestånd, sakförsäkring: 720 Mkr

Antal inkommande samtal

LF Gemensam Kundservice: 131 000

Antal samtal Dalarnas Kundcenter: 99 000

← Maria Jobs, Process- och utbildningsansvarig, i diskussion med Johan om en kommande utbildning.

Vi måste hela tiden vilja mer

Johan Sundström, Affärsrådeschef Privat, funderar en stund och sätter sedan ord på vad han tror är utmaningen för Dalarnas Försäkringsbolags försäkringsverksamhet;

– Med höga och stabila marknadsandelar är det lätt att känna sig nöjd och bekväm, men vi måste hela tiden vilja mer. Företag från andra sektorer gör intrång på vår marknad med nya idéer. Samtidigt känner jag mig trygg i att vår affärsmodell håller över tid, att det personliga och nära mötet med kunderna är en framgångsrik strategi, nu och i framtiden.

Johan är stolt över företagets starka lokalförankring och närheten till kunderna.

– Att jobba med kundservice är att vara tillgänglig och nära. Vi får aldrig glömma att det

är kunderna som äger Dalarnas Försäkringsbolag. Därför jobbar vi dagligen, på ett eller annat sätt med att säkra vår höga servicenivå och den närhet i varje kundkontakt som utmärker vårt företag.

För utmaningarna finns där. Köpbeteenden förändras och det är inte längre självklart att man följer med Dalarnas Försäkringsbolag från moped- till pensionsförsäkring.

– Ovanpå det har vi alla nya tekniska plattformar som förändrar spelplanen. Vi måste hela tiden var på tå och se möjligheterna, fortsätter Johan.

Han leder sin verksamhet tillsammans med fyra gruppchefer, alla med ansvar för kundservice och kundkontakt. Sedan 2015 ligger

också Länsförsäkringsgruppens gemensamma kundservice och telefonbank i Borlänge. Johan träffar varje chef för coachande samtal var femte vecka, med stark betoning på coachande. Han beskriver sitt ledarskap som allt mer lyssnande och resonerande. Att se sina gruppchefer trygga i sin ledarroll, att de med sina befogenheter och rättigheter agerar på ett sätt som lyfter medarbetarna, det ger en kick.

– Lyckas ledarna i organisationen skapa rätt förutsättningar för medarbetarna följer nöjda kunder och ett bra resultat. Så enkelt, och så svårt är det, säger Johan och avrundar; och precis som i idrotten går det aldrig att vila på några gamla meriter.

”Det är ju kunderna som äger företaget”

OLA BERGLUND, SKADECHEF

Fokus på snabb och säker skadereglering

– Det finns många skäl att känna stolthet över att jobba på Dalarnas. Att vi är kundägda är ett av de tyngsta, säger Ola Berglund, Skadeförmanare på Dalarnas Försäkringsbolag. När våra kunder söker ersättning för en skada är det viktigt att skaderegleringen är kompetent och effektivt. Det är ju kunderna som äger företaget.

Antalet skador ökade markant, med sex procent under året, till cirka 52 700 stycken, vilket satte Olas organisation på prov. Han har fem

gruppchefer och 60 skadereglerare som servar hela länet, och gör det snabbt. Vid en större brand går det bara några timmar innan någon som representerar bolaget är på plats.

– I vår bransch är det värdefullt att regleringen inte bara blir rätt, utan att den också går fort. Med en kraftig ökning av antalet skador har vi haft ett starkt fokus på att behålla vår höga servicenivå utan att göra avkall på kvaliteten. Att vi ändå gör ett fint resultat beror bland annat på att vi har haft färre storskador under året.

Fotbollsfantasten Ola Berglund anställdes som jurist på Dalarnas Försäkringsbolag. Efter några år gick han över till jobbet som säljare inom affärsområde Företag, och nu trivs han i rollen som Skadeförmanare.

– Fokus inom skadeorganisationen framöver är bland annat att dokumentera, analysera och utveckla våra processer. Just nu jobbar vi för fullt med byggskadeprocessen. För att kunna genomföra förflyttningar och skapa förändring är det viktigt att veta vad vi gör rätt idag, att befästa det goda i vår verksamhet, säger Ola.

I resonemang om ledarskap har Ola tre grundregler för sig själv och cheferna i sin organisation; våga ge förtroenden, visa respekt och kräv ansvar. Det paras med bolagets värderingar och en insikt om att personlig mognad och kännedom om hur du fungerar som person är centralt för gott ledarskap.

– Med tiden har jag blivit mer ödmjuk för hur komplicerat det är att leda människor. Jag har

MIN PLATS I DALARNA, KONSTRÄSET PÅ SLÄTTA IP

Anläggningen gör mig stolt. När jag ser tillbaka var det en klok investering, både av min tid och mitt engagemang. Jag var med och anlade planen, stod för projektering och ordnade finansiering. Jag rullade till och med ut gräsmattan tillsammans med farsgubben. Därför är konstgräset på Slätta IP min plats i Dalarna.

Som skadeförordnande vill jag bidra till att våra kunder får kloka och snabba beslut, och att vi tar ansvar för våra kunders pengar genom en rättvis och riktig skadereglering. Det är ju kunderna som äger företaget.

SKADOR

Inom Skadeavdelningen hanteras alla våra skadeärenden. Verksamheten är indelad i bygg-, pension-, motor- och företagsskador.

.....
Antal medarbetare: 61

Antal skador: 52 757

Skadekostnad, brutto: 758 Mkr
.....

← Ola diskuterar ett skadeärende med Erica Bäckius, skadereglerare inom personskadeområdet.

↓ Mikael Wikén, skadereglerare med inriktning på ansvars-skador, i samtal med en kollega i korridoren.

lär mig att fokusera på det jag kan påverka, hur det ska göras, och att inte lägga för mycket tid på ovidkommande saker.

En viktig sak för Ola är kundnöjdheten. Enheten mäter och följer kontinuerligt upp sina högt ställda NKI-mål.

- Måttet visar att vi lägger stor vikt vid bemötande, kvalitet och kundens egen upplevelse. Och det som mäts blir, som tesen säger, ofta gjort, avslutar Ola.

Tillsammans skapar vi hållbar trygghet – ekonomisk trygghet vid en skada, omtanke om bankkunders ekonomi, liv- och pensionsförsäkringskunders tryggade ålderdom. Vi förebygger skador för att värna miljön och hålla skadekostnaderna nere. Ett omfattande engagemang har också vuxit fram under årens lopp med målet att minska riskerna och skapa trygghet även i den omgivning där dalfolket lever och verkar.

MILJÖMÄSSIGT

Vi strävar efter att förebygga skador, minska miljöpåverkan i våra interna arbetssätt och sponsrar olika initiativ som gynnar miljön. Vi arbetar utifrån miljöledningssystemet ISO 14001. Här nedan några exempel på insatser.

→ Vi gör ungefär 1000 hembesök hos villaägare varje år, med genomgång av vatten-, brand och inbrottsäkerhet, alla får dessutom ett vattenlarm vid besöket. Ett antal kunder ringer oss varje år och berättar att de sluppit en skada den här vägen.

→ Vi träffar i snitt omkring 1200 personer i föreläsningar varje år, främst personer yrkesverksamma inom åkerinäringen, byggnads- och fastighetsbranschen. Det gör vi exempelvis via våra egna vattenskadeseminarier som årligen samlar omkring 500 deltagare. I år arrangerade vi också tillsammans med Studieförbundet en utbildning kring säkerheten i större arrangemang – riktad till länets alla eventarrangörer.

2015 grönnflaggades bland annat förskolan Fröet i Falun.

→ Vi samarbetar långsiktigt med Håll Sverige Rent, några exempel på hur det kan utformas är hämtningen av skrot ute på lantbruken i Dalarna varje vår och Grön Flagg i Dalarna, ett verktyg för att göra hållbar utveckling till en del av det dagliga skol- och förskolearbetet.

→ Vi minimerar våra flyg- och bilresor, och reser med tåg när det är lämpligt. Bolagets bilar är så kallade miljöbilar, de snålaste fossildrivna bilarna.

→ Vi använder grön el i verksamheten. Det innebär att den kommer från förnybara källor, dvs sol, vind, vatten och biobränsle. Även uppvärmningen av våra egna fastigheter sker via fjärrvärme som till merparten produceras utan förhöjd påverkan på miljön.

→ Vi ställer också krav på våra samarbetspartners när det gäller miljöhänsyn vid reparationer bekostade via vår skadereglering.

Under året rekryterades två naturskadespecialister till länsförsäkringsgruppen, den ene är Pär Holmgren, tidigare meteorolog och klimatexpert. Rekryteringen är en del i en offensiv satsning på förebyggande arbete inom naturskadeområdet. Klimatförändringar leder till stora utmaningar i vårt samhälle, vi ser en risk för att extrema väderhändelser blir vanligare framöver och det är något vi behöver höja beredskapen för. Till exempel genom att förebygga skada för att lindra effekten av våldsamma skyfall. De båda naturspecialisterna besökte Dalarna i december, som ett led i vårt lokala arbete på området.

Visste du att...

...varje skada som inte inträffar är en vinst för miljön? Mindre energi, material och andra resurser behövs. Även transporterna och avfallet minskar eller undviks helt. Störst miljöpåverkan har vatten-, brand- och motorskador.

...en villabrand orsakar ungefär samma koldioxidutsläpp som att köra bil fyra varv runt jorden? Förutom att en brand ofta är en svår situation för den som drabbas personligen.

SOCIALT

Social hållbarhet handlar för oss både om den interna arbetsmiljön och hur vi på olika sätt bidrar till ett tryggare Dalarna.

Internt strävar vi efter att skapa en god och säker arbetsmiljö. Arbetsmiljö- och hälsoarbetet ska främja det friska, förebygga sjukdom och olycksfall. Vår övertygelse är att medarbetare som mår bra ger den bästa leveransen till våra kunder.

Bolagets chefer utbildas för att bidra till bästa möjliga arbetsmiljö. Vi erbjuder löpande aktiviteter och föreläsningar på tema hälsa och friskvård. Alla medarbetare får också årligen ett friskvårdsbidrag att nyttja för valfria aktiviteter. Under 2015 har en hälsoundersökning erbjudits alla medarbetare. Vi genomför också en medarbetarundersökning kontinuerligt för att följa utvecklingen och identifiera behov av insatser.

Externt stödjer och samarbetar vi aktivt med organisationer och föreningsliv i Dalarna, som är med och bidrar till att minska riskerna och skapa trygghet för dalfolket.

Våra största insatser är dels de reflexvästar vi skänker till förskolor. Under de senaste tre åren har totalt 22 000 västar delats ut. Reflexvästar och reflexer har även skänkts till asylboenden. Vi stöttar också cirka 200 idrotts- och kulturföreningar i länet – primärt inom breddverksamhet.

Kvarnsvedens IK är en av de många föreningar vi stöttar. Bilden är tagen en disig novemberkväll på konstgräsplanen i Kvarnsveden.

Nyanlända flyttar ofta in i boenden på landsbygden och många går till fots i mörkret. Vi bidrar på förfrågan med reflexbrickor och en "husuppsättning" av västar.

ETISKT

Bolagets övergripande värderingar – ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke – lägger grunden för hållbarheten ur ett etiskt perspektiv.

Våra etiska riktlinjer är det grundläggande styrdokumentet, som reglerar hur våra medarbetare förväntas agera i sin yrkesroll. Alla medarbetare utbildas i våra etiska riktlinjer vid starten, och repeterar årligen därefter. Därtill finns ett antal policies och riktlinjer som stöd i det dagliga arbetet. Om en medarbetare skulle uppleva att något inte sköts enligt våra riktlinjer, finns en så kallad visselblåsarfunktion där anmälan kan göras anonymt.

EKONOMISKT

Den ekonomiska hållbarheten handlar framförallt om var vi investerar vårt kapital, att vår kreditgivning är ansvarsfull och att vi driver bolaget på ett sådant sätt att premierna kan hållas låga.

Dalarnas Försäkringsbolag investerar kapital i bolag över hela världen, direkt och via externa fonder. Dessa bolag bör hantera risker och möjligheter kring affäretik, miljö och sociala frågor på ett ansvarsfullt sätt. Vår bedömning är att välskötta bolag är en långsiktigt bättre investering. Arbetet med ansvarsfulla investeringar utgår från de internationella konventioner Sverige har undertecknat inom miljö, mänskliga rättigheter, barnarbete, arbetsrätt, korruption samt kontroversiella vapen (kärnvapen, klustervapen och personminor).

Enligt Fair Finance Guides hållbarhetsgranskning är Länsförsäkringar den bank som gjort den största förbättringen vad gäller ansvarsfulla investeringar, vi klättrar till en tredjeplats bland bankerna. Förbättringen förklaras till största delen med en större öppenhet kring hur vi arbetar med dessa frågor.

En annan del av vår ekonomiska hållbarhet är ansvarsfull kreditgivning, som innebär att i all kreditberedning göra en riskbedömning vad gäller både betalningsförmåga och värdet av eventuella säkerheter – både för bolagets och den enskilda individens bästa.

Vi är kundägda, och ser det som vårt uppdrag att hantera driften av bolaget på ett sådant sätt att premierna kan hållas så låga som möjligt och att vi samtidigt säkrar tillräckligt kapital för att kunna hantera en riktigt omfattande skadesituation i Dalarna. Överskottet går tillbaka till våra kunder i form av återbäring när så är möjligt.

Även vårt skadeförebyggande arbete bidrar till ekonomisk hållbarhet, då ersättning för skador är vår största kostnad.

Samverkan som stärker Dalarnas Försäkringsbolag

Dalarnas Försäkringsbolag äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala - Dalarnas Försäkringsbolag har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Dalarnas Försäkringsbolag äger 6,8 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Dalarnas Försäkringsbolags konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars gemensamma varumärke är mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Under 2015 visade Svenskt Kvalitetsindex mätningar att vi har Sveriges mest nöjda kunder inom de flesta av våra affärsområden. Länsförsäkringar har också länge legat högt upp i Nordic Brands anseendemätningar som mäter allmänhetens syn på oss som finansiell aktör.

Länsförsäkringar arbetar i alla kanaler och i alla kundmöten med ett varumärkeslöfte som bygger på närhet. Upplevelsen av en ökad närhet och ett minskat avstånd i relationen med Länsförsäkringar ska vara vägledande för allt som görs – från produktutvecklingen till det personliga kundmötet.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Länsförsäkringar erbjuder liv- och pensionslösningar till företag och privatpersoner. Genom dotterbolaget Länsförsäkringar Fondliv erbjuds fondförvaltning, garanti-förvaltning och riskförsäkring inom person-riskområdet. Länsförsäkringars fondutbud består av 35 fonder med eget varumärke och 46 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av externa förvaltare. Fondlivbolaget förvaltar 103 mdr åt liv- och pensionsförsäkringskunderna. I Länsförsäkringar Liv sker ingen nyteckning, men här förvaltas traditionell livförsäkring som är tecknad före stängningen i september 2011. Under 2015 har arbetet med att erbjuda kunder möjligheten att villkorsändra försäkringar till Nya Trad fortsatt. Mottagandet från de som hittills fått erbjudandet har varit positivt och villkoren för 26 procent av kunderna har ändrats.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en god tillväxt i volymer och lönsamhet och hög kredit-

kvalitet. Banken erbjuder privatpersoner, lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

Länsförsäkringar har enligt Svenskt Kvalitetsindex Sveriges mest nöjda kunder på privatmarknaden.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring. Agria är marknadsledande i Sverige med en marknadsandel på 59 procent. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och har med stöd av kärnvärden som specialistkunskap, djurvänlighet och empati byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer

sig även allt starkare på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark. Sommaren 2016 startar Agria också verksamhet i Finland.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och grupp-försäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och erbjuder nu en sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Dalarnas Försäkringsbolag betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabilare, något som gynnar Dalarnas Försäkringsbolags kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. I dessa båda bolag deltar Dalarnas Försäkringsbolag med ägarandelarna 5,6 respektive 4 procent. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Dalarnas Försäkringsbolag och Länsförsäkringar

Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft och öka värde för kunderna.

Arbetet bedrivs utifrån kundernas behov. Ett antal fokusområden har arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. De finns inom områden där större förflyttningar behöver genomföras för att möta länsförsäkringsgruppens gemensamma marknadsstrategi. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, erbjudandet och beslutsstöd.

Extra fokus på digitala förflyttningar och förbättringar av kundmötet

Under 2015 levererades gemensam utveckling för drygt 400 Mkr. Fokuserade områden är förbättrade digitala tjänster, enklare och förbättrad kundinformation, produktförbättringar samt förändringar som drivs av lagstiftning och regelverk.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Dalarnas Försäkringsbolag får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2015 bolagets 169:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905), som startade den 24 mars 1846, har idag 148 778 (145 670) försäkringstagare, som tillsammans äger bolaget.

Målsättningen för Dalarnas Försäkringsbolag är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

"Länsförsäkringsgruppen" är en samverkan mellan 23 självständiga länsförsäkringsbolag, alla ägda av sina kunder. Dalarnas Försäkringsbolag är ett av dessa länsförsäkringsbolag. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet samt djur- och gröda-försäkring.

I egen koncession tecknar Dalarnas Försäkringsbolag försäkring avseende sjuk, olycksfall, motorfordon, trafik, fartyg med begränsning till fritidsbåtar, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättskydd.

I Dalarnas län är det Dalarnas Försäkringsbolag som har kundkontakterna och som svarar för försäljning och kundservice av gemensam (förmedlad) verksamhet – när det gäller länsförsäkringsgruppens samtliga försäkrings- och banktjänster exklusive viss skadereglering avseende livförsäkring och vissa Agria-produkter.

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att vi samarbetar får vi den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som behövs för att tillgodose olika kunders behov.

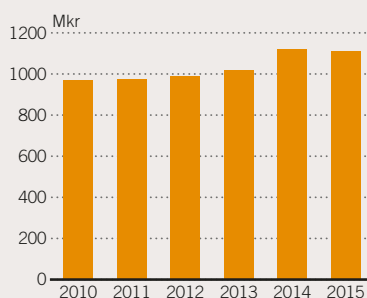
RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 1 232,9 Mkr (1 465,7). Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 48,1 Mkr (49,9) medan mottagen återförsäkring minskade med -281,0 Mkr

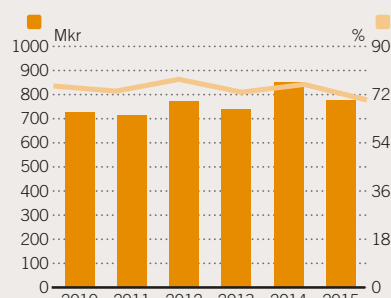
(196,2). Ökningen av premieinkomsten i direkt försäkring är fördelad över alla försäkringsgrenar medan minskningen inom mottagen återförsäkring kommer utav en beståndsöverlåtelse under 2014, vilket var en engångseffekt. Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 100,9 Mkr (327,3). Kostnadsminskningen kommer utav beståndsöverlåtelsen under 2014. Premieintäkt f.e.r. minskade med 1,1 % till 1 110,0 Mkr (1 122,1).

Premieintäkter

Under verksamhetsåret inträffade 52 757 skador vilket är 3 130 fler än 2014. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring ökade med 22,6 Mkr till 987,1 Mkr (964,5) och de försäkringstekniska avsättningarna för oreglerade skador minskade till 2 305,5 Mkr (2 534,2). Återförsäkrarens andel i försäkringsersättningar uppgick till -18,0 Mkr (443,4), den stora andelen under 2014 kom utav den stora skogsbranden utanför Sala. Avvecklingsresultatet uppgick till 62,6 Mkr (110,0), medan återförsäkrarens andel uppgick till -45,1 Mkr (-29,2). Försäkringsersättningar i direkt försäkring ökade med 158,7 Mkr och uppgick till 694,0 Mkr (535,3). Förra årets beståndsöverlåtelse stod för 139,8 Mkr. Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till 187,6 Mkr (135,9). Anledningen till resultatförbättringen före rabatter är främst lägre skadekostnad inom företag & fastighet. Tekniskt resultat efter återbäring och rabatter uppgick till -58,6 Mkr (-38,6), av detta avser 150,0 Mkr (80,0) avsättning till framtida återbäring.

Skadekostnader

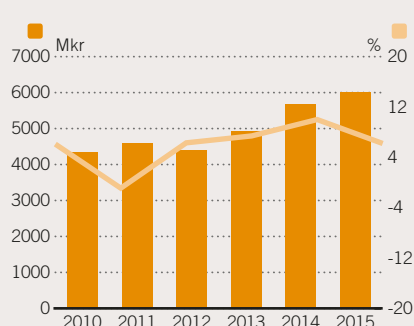

Kapitalförvaltning

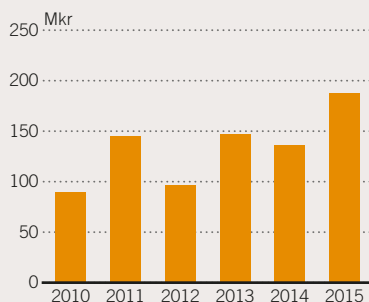
Placeringsstillgångarna uppgick till 5 842,1 Mkr (5 426,8) vid verksamhetsårets slut. Marknadsvärdet på placeringsstillgångarna inklusive likvida medel uppgick till 6 002,9 Mkr (5 685,8).

Den totala avkastningen på placeringsstillgångar uppgick till 335,4 Mkr (457,4). Den svenska ränteportföljen gav en avkastning på 0,4 % (6,9) och utländska ränteportföljen avkastade -0,7 % (5,9). Aktieplaceringar har under året haft en totalavkastning på 4,5 % (17,2). Private Equity och övriga strategier avkastade 7,1 % (7,4) och strategiska placeringar (fastigheter och aktier i LFAB) avkastade 12,8 % (10,1). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 6,2 % (9,9) varav direktavkastningen var 1,4 % (0,9).

Placeringsstillgångar och avkastning

Teknisk resultat före rabatter

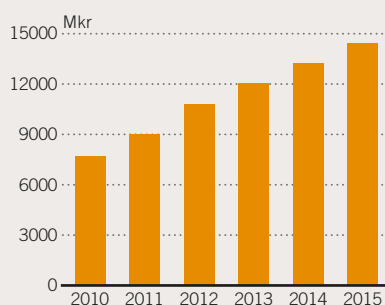

Liv och Bank

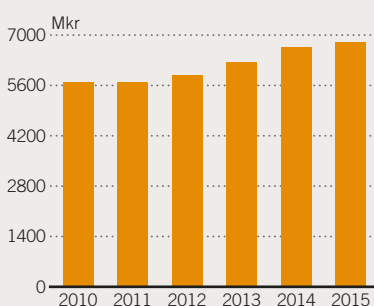
Bolagets förmedlade verksamheter liv och bank genererade följande resultat under verksamhetsåret, livförsäkringsverksamheten 1,4 Mkr (-1,4) och bankverksamheten 12,0 Mkr (4,3). Anledningen till resultatförbättringen inom livförsäkringsverksamheten beror på att vi under 2015 har en mer fördelaktig ersättningsmodell. Resultatförbättringen inom bankverksamheten beror både på bättre räntenetto och en ökning av provisionsnettot under 2015. Bankvolymerna ökade med 1 218 Mkr (1 297) till en total volym på 14 460 Mkr (13 242) medan det totala försäkringskapitalet på liv ökat med 149,2 Mkr till 6 806 Mkr (6 657).

Liv och bankverksamheterna redovisas som övriga intäkter och kostnader i resultaträkning- en under rubriken Resultat förmedlad affär.

Bankvolym

Livförsäkringskapital

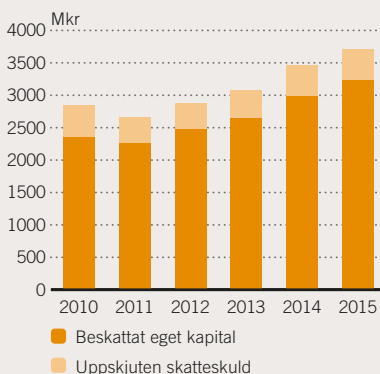

Resultat

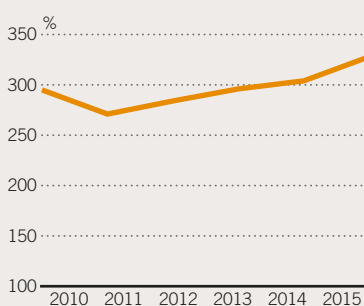
Koncernens resultat före skatt uppgick till 259,0 Mkr (388,2) och efter skatt till 242,0 Mkr (333,8). Skatt på året resultat uppgick till 17,0 Mkr (54,4).

Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

Konsolideringskapital

Konsolideringsgrad

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skade- procenten f.e.r på 74,0 % (75,1) under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna återförsäkringsaffären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premiein- komsten uppgick under verksamhetsåret till 70,5 Mkr (351,4) eller 5,7 % (24,0) av premie- inkomsten i direkt försäkring. Minskningen beror främst utav beståndsoverlåtelsen under 2014. Största risken i mottagen affär bedöms vara andelen i Nordiska Kärnförsäkrings- poolen. Maximal ansvarighet per skadehändel- se i Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 3,0 MEUR.

Marknadsrisker

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valuta- risk, koncentrationsrisk, fastighetsrisk samt ränterisk. I not 2 lämnas en mer ingående redo- görelse över bolagets risker och riskhantering.

Dotterbolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett dotterföre- tag, Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB äger tillsammans med ytterligare 20 läns- bolagsanknutna dotterföretag Humlegården Holding AB 1, Humlegården Holding AB 2 och Humlegården Holding AB 3. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolags ägarandel i de tre Humlegårdsbolagen uppgår till 11,2 % (11,2). Se vidare not 17.

Intressebolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett intressebolag, PE Secondary PE Investments S.A. PE Secondary PE Investments S.A. ägs tillsammans med 9 länsbolag. Dalarnas Försäkringsbolag ägarandel i uppgår till 35,1 % (35,1) vardera. Under 2015 likviderades ett intressebolag, Länsförsäkringar PE Holding AB. Se vidare not 18.

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA RESULTATINDIKATORER

Miljöpolicy och miljöarbetet

Miljöarbetet i Dalarnas Försäkringbolag och i Länsförsäkringsgruppen har fortsatt att utvecklas under 2015. Miljöarbetet inom Dalarnas Försäkringsbolag baseras på bolagets miljöpolicy. Vår miljöpolicy utgör ramverket för allt miljöarbete. Vi arbetar med att förebygga skador, minska miljöpåverkan av våra interna arbetssätt och sponsring av olika initiativ som gynnar miljön. Håll Sverige Rent är vår främsta samarbetspartner, i initiativet Gårdsrundan, där skrot, farligt avfall, plast och däck hämtas kostnadsfritt ute på länets lantbruk.

I våra lokaler finns certifikatet för ISO 14001 uppsatta för att både internt och externt tydliggöra att bolaget är miljöcertifierat.

Personallfrågor

Medarbetarna inom Dalarnas är företagets viktigaste resurs. Företaget fortsätter att fokusera på en bra arbetsmiljö och vidta åtgärder som behövs. Hälsokontroller med medföljande undersökning är också ett led i detta, som erbjudits alla under hösten 2015. Under året har också seminarier anordnats med fokus på hälsa och välmående.

Under 2015 har Länsförsäkringsgruppens gemensamma kundcenter etablerats hos Dalarnas Försäkringsbolag. Det har lett fram till anställningar av 47 personer. Kundcentret har öppet måndag till söndag mellan 8.00 till 22.00 och tar emot ca 4 000 samtal/vecka.

Rekrytering av nya medarbetare har kontinuerligt pågått under året för att främst ersätta de naturliga avgångarna i bolaget. Vi kan glädjas åt att vi är en attraktiv arbetsgivare på arbetsmarknaden då vi i ansökningar får många och kvalificerade sökanden, vilket är ett kvitto på att vi har ett starkt varumärke och ett gott rykte.

Kompetens och kunnande är en förutsätt-

ning för långsiktig konkurrenskraft. Vår omvärld ställer krav på vår verksamhet i form av direktiv, lagar och regler samt att våra kunder kräver ett professionellt, kompetent och effektivt bemötande. Dalarnas Försäkringsbolag måste säkerställa att chefer och medarbetare har rätt kompetens och kan utföra sina arbetsuppgifter enligt våra fastställda riktlinjer och instruktioner. För detta krävs ständig kompetensutveckling för våra anställda. Att driva denna utveckling kräver ett bra och tydligt ledarskap.

Etiska riktlinjer

Försäkring innebär att vi har ett gemensamt ansvar för människors trygghet. Vår omfattande försäkrings- och finansverksamhet medför att våra kunder skall känna förtroende och tillit till hur bolaget och dess personal hanterar och förvaltar varje enskild persons eller företags särskilda försäkringsbehov. De skall dessutom känna förtroende för att den information som lämnas av dem stannar hos oss och inte riskerar att spridas.

Styrelsen för Dalarnas Försäkringbolag har fastsatt etiska riktlinjer som varje medarbetare skall ta del av och verka efter. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av de etiska riktlinjerna. Genomgången avslutas med att den enskilde medarbetaren får underteckna en förbindelse där man bekräftar att man tagit del av de etiska riktlinjerna och förbinder sig att följa desamma. Varje år genomförs en genomgång av de etiska riktlinjerna inom alla grupper i bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Under året

Inom affärsområde privat har försäljningstillväxten fortsatt inom sakförsäkring, vilket är ett bevis på att våra kunder tycker att vi har attraktiva erbjudanden. Konkurrensen inom hem/villaförsäkring är fortfarande påtaglig men även under 2015 har vi ökat antalet försäkringar, 802 st, och även tagit marknadsandelar, 66,2 % jmf med 65,6 % vid utgången av 2014. Totalt ökade premievolymen inom hem/villa försäkring med 3,6 Mkr. Inom olycksfallsförsäkring fortsätter tillväxten under 2015 och uppgick till 4,9 Mkr och antalet försäkringar ökade med 885 st. Privatmotorförsäk-

ringar fortsätter att öka såväl i antal som i marknadsandel. Marknadsandelen ökade med 0,7 % till 64,2 %, antalet försäkringar med 4 997 st och premievolymen med 17,9 Mkr. Totalt uppgår premievolymen inom privatmarknaden till 720 Mkr.

Inom affärsområde företag har vi noterat fortsatt väldigt låga annullationsnivåer och lika så fortsatt försäljningstillväxt vilket vittnar om att våra kunder är nöjda. Premiebeståndet ökade med 18,0 Mkr varav motorförsäkringar med 3,9 Mkr. Antalet företagsförsäkringar ökade med 183 st och företagsmotorförsäkringar med 145 st. Marknadsandelarna inom företagsmotor sjönk dock med 1,7 % till 61,8 %.

Inom vår bankverksamhet har fokus i år varit på kundmötet och att kvalitetssäkra vårt kundmöte. Trots ett mindre fokus på nyförsäljning har affärsvolymen inom bank vuxit med 9,2 % och antalet kunder inom banken har ökat med 1 868 st till 42 604 st.

2015 blev ett mycket gott skadeår mätt i ekonomiska termer. Vi klarade oss dessbättre nästan helt ifrån storskador, vilket avspeglas främst i företagsaffären där skaderesultatet blev hela 20 % bättre än 2014. På privatsidan var skadeutbetalningarna nästan 10 % större, vilket huvudsakligen förklaras av motsvarande tillväxt i antal försäkringar på främst motorsidan. Av samma skäl fortsätter antalet skador att öka och noterades till 52 757 stycken, en ökning med 6,3 % jämfört med 2014.

2015 visade sig bli ett turbulent år på finansmarknaderna. Från ett stabiliserande år 2014 där man konstaterade ökad förtroende för ekonomin, blev 2015 ett år där marknaden under årets lopp blev ständigt mer ifrågasättande till tillväxttaktan i världsekonomin, och specifikt eventuell diskrepans mellan Kinas verkliga tillväxt i förhållande till officiellt rapporterad statistik. Man kan (gällande aktiemarknaden) med fördel dela in 2015 i två delar; den positiva trenden på aktiemarknaderna från föregående år fortsatte (dock under stor volatilitet) fram mot sommaren. Sedan upplevde aktiemarknaden en kraftig negativ korrektion under sommaren för att återhämta sig något under hösten. Marknadens ökade volatilitet och osäkerhet under 2015 orsakades till viss del av en oljepris som sjunkit till USD 30/fat. Räntemarknaderna har under året präglats av fallande räntor, fortsatta sänkningar av centralbanksräntor och

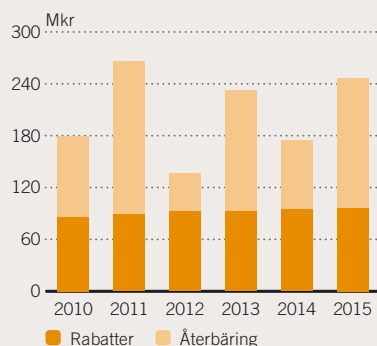
massiva stödprogram verkställda av bland annat ECB/FED. Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 6,2% (9,9) under året.

Under året har arbetet med att anpassa oss till regelverket Solvens II fortsatt. Solvens II är ett EU-regelverk som syftar till ökad transparens och ökad säkerhet. Det är ett stort och kostsamt projekt som börjar gälla 1 januari 2016, viss rapportering startade dock under våren 2015 då bolaget var utvalt att vara med i Finansinspektionens interimrapportering. Bolaget har genomfört de anpassningar till Solvens II-regelverket som krävs. Anpassningarna har bland annat att göra med intern styrning och kontroll samt system för styrning av risker för att på sätt beräkna bolagets kapitalkrav. Hjärtat i regelverket kan sägas utgöra den egna risk och solvensanalysen (ERSA). Bolagets ERSA-process är nu väl utvecklad och integrerad med företagets affärsplanering.

Återbäring

Under året har en avsättning till återbäring gjorts på 150 Mkr (80). Avsikten är att betala ut återbäring på 20% av premieintäkten under 2016.

Rabatter och Återbäring

Efter verksamhetsårets utgång

Inga större skadehändelser har inträffat efter verksamhetsårets slut utan skadeutfallet är normalt för årstiden.

Vårt övergripande mål är, utifrån ambitionen att behålla och utveckla vår stora sakförsäkringsaffär, att aktivt satsa på att öka lönsamheten inom vår förmedlade bankverksamhet med en tillväxttakt på 12 % under 2016. Inom den förmedlade livaffären är målet under 2016 att ha fokus på att öka nyförsäljningen, öka durationstiden och flytta in kapital. Det är också av vikt att våra driftskostnader hålls på

låga nivåer för att bolaget skall kunna behålla konkurrenskraften. Att bibehålla arbetet med att våra skadekunder skall ha en hög nöjdhetsgrad fortsätter även under 2016 utifrån skadereglerarnas ledord snabbhet, kompetens och omtanke. Bolaget prioriterar detta arbete med utgångspunkt från skadekunden som skall känna sig sedd, hörd och omhändertagen.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING

2015 var ett turbulent år på finansmarknaden, vi tror att volatiliteten/osäkerheten från 2:a halvår 2015 kommer att fortsätta även under 2016. Under januari 2016 har börserna backat kraftigt – vi tror detta är ett uttryck för marknadens osäkerhet – inte en finanskris eller liknande. Vi tror att centralbankernas fortsatta stimulanser kommer ge stöd till aktiemarknaden även under 2016. Dragloket i den ekonomiska återhämtningen kommer även under 2016 vara USA, med Europa släpande efter. De fortsatta kvantitativa lättnaderna som ECB har utlovat skall förhoppningsvis få igång den europiska ekonomin även om det kvarstår statsfinansiella problem och politiska oroligheter i flera EU-länder. Även om aktiemarknaden följer den ekonomiska utvecklingen ligger den normalt något före konjunkturen i cykeln. Med andra ord är det mycket möjligt att den europeiska aktiemarknaden kommer leverera bättre avkastning än den amerikanska 2016. Det under 2015 kraftigt sänkta oljepriset förväntas under 2016 ligga kvar inom intervallet 30–50 USD/fat. Sveriges ekonomi förväntas fortsatt vara stabil under 2016 och med god ekonomisk tillväxt. Sverige ser inte ut att hamna i några bestående problem under det kommande året, Sverige kommer dessutom dra stor nytta av om stora ekonomier i Europa mår bättre (viktiga handelspartners). Omställningen i räntepolitiken som lett till en svagare kronkurs bör vara bra för den i vår region så viktiga basindustri. Dock finns det en risk att de extremt låga räntorna skapar bubblor, där t.ex. Stockholms fastighetsmarknad kan vara i farozonen.

Våra marknader är alltid under stark konkurrens där alla aktörer, försäkringsbolag såväl som banker, erbjuder helhetslösningar till kunderna inom såväl privat- och företagsmarknaden. Avgörande för att nå framgång kommer bland annat att vara de som erbjuder det bästa kundmötet och möter flest kunder.

Vår ambition är att fortsatt arbeta med att höja kvaliteten och höja effektiviteten i vår kundbearbetning, oavsett kanal. Vi ska lägga rätt tid på rätt kund så att kunden får det den efterfrågar. Vi ska ha som huvudsakligt mål att till befintliga och potentiella kunder marknadsföra hela vårt bank- och försäkrings-erbjudande. Vi kommer att fortsätta vår satsning på utbildning och kompetenshöjande insatser för våra medarbetare.

Inom Livverksamheten är ett huvudmål att erbjuda våra kunder bra rådgivningsmöten där vi skall ta ansvar för att visa på kundens hela pensionssituation och där möjligheten finns erbjuda kunderna att samla sina pensioner på ett ställe inom Länsförsäkringar. Detta för att ge kunderna en bättre helhetsbild. Vår målsättning är att följa våra kunder under hela vägen till pensionen. Det är även under 2016 fokus på att fortsätta arbetet med att presentera det nya erbjudandet för våra traditionella Livsparare med lägre garantinivåer men med högre tillväxtpotential.

Inom skadeförebyggande verksamheten gäller fortsatt fokus på brand-, vatten-, inbrott-, och trafikskador. Arbetet sker inom Dalarnas Försäkringsbolag men även via Länsförsäkringsgruppens gemensamma skadeförebyggande arbete där vi är ett av de drivande länsbolagen.

Koncernen

Koncernen - Dalarnas Försäkringsbolag - består av moderbolaget Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) och dotterföretaget Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (556683-6044)

Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 2 066,1 Mkr (1740,8).

Vinstdisposition

Moderbolaget

Till bolagsstämans förfogande står:

– balanserad vinst	1 737 672 386 kr
– årets resultat	329 486 165 kr
	2 067 158 551 kr

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 2 067 158 551 kr överförs i ny räkning.

Femårsöversikt

Koncernen	2015	2014	2013	2012	2011
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	1 110 029	1 122 052	1 017 805	990 527	971 680
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen, netto	24 726	33 210	32 426	30 211	42 746
Försäkringersättningar f.e.r.	-776 429	-850 113	-741 539	-771 876	-714 968
Driftskostnader f.e.r.	-166 019	-162 379	-161 391	-152 361	-154 077
Övriga tekniska kostnader	-4 661	-6 885	-	-	-
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	187 646	135 886	147 301	96 501	145 382
Återbäring	-150 000	-80 000	-140 000	-45 000	-177 000
Helkundsrabatt	-57 489	-57 097	-56 745	-54 205	-50 429
Delägarabbatt	-38 735	-37 428	-35 623	-34 343	-34 564
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	-58 579	-38 639	-85 067	-37 047	-116 611
Finansrörelsens resultat	310 656	424 197	305 556	248 835	-72 301
Övriga intäkter och kostnader	6 959	2 644	-6 485	-11 013	3 677
Resultat före dispositioner och skatt	259 037	388 202	214 004	200 775	-185 235
Årets resultat	242 041	333 814	172 362	227 277	-94 438
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringsstillgångar, verkligt värde	5 842 105	5 426 793	4 774 999	4 410 830	4 121 326
Premieinkomst f.e.r.	1 131 956	1 138 446	1 041 487	1 009 435	986 283
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	3 139 303	3 197 205	2 509 165	2 218 013	2 265 679
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	3 225 755	2 984 991	2 652 635	2 479 679	2 253 485
Uppskjuten skatt	482 586	479 958	425 993	386 267	414 608
Konsolideringskapital	3 708 341	3 464 950	3 078 629	2 865 946	2 668 093
Kapitalbas *	3 599 361	3 359 024	2 966 116	2 739 397	2 592 775
Erforderlig solvensmarginal *	221 206	220 830	182 068	187 413	189 131
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadekostnadsprocent f.e.r. *	69,9%	75,8%	72,9%	77,7%	73,3%
Driftskostnadsprocent f.e.r. *	14,3%	13,8%	15,3%	14,5%	14,7%
Totalkostnadsprocent f.e.r.	84,2%	89,5%	88,1%	92,2%	88,0%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	1,4%	0,9%	1,0%	1,9%	1,7%
Totalavkastning	6,2%	9,9%	7,4%	6,3%	-0,9%
Konsolideringsgrad (%)	328	304	296	284	271

* avser moderbolaget

Resultaträkning för koncernen

Tkr	Not	2015	2014
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring		1 210 966	1 449 344
Premier för avgiven återförsäkring		-100 937	-327 292
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 110 029	1 122 052
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	24 726	33 210
Försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring		-758 432	-1 293 552
Återförsäkrars andel av försäkringsersättningar		-17 998	443 439
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-776 429	-850 113
Driftskostnader	6	-166 019	-162 379
Övriga tekniska kostnader	7	-4 661	-6 885
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		187 646	135 886
Återbäring och rabatter		-246 224	-174 525
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-58 579	-38 639
Kapitalavkastning	8-11	322 982	410 343
Andelar av resultat i intresseföretag	18,11	12 400	47 064
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-24 726	-33 210
Resultat kapitalavkastning		310 656	424 197
Övriga intäkter	12	144 979	115 344
Övriga kostnader	12	-138 020	-112 701
Resultat förmedlad affär		6 959	2 644
Resultat före skatt		259 037	388 202
Skatt på årets resultat	13	-16 996	-54 388
Årets resultat		242 041	333 814

Rapport över totalresultat för koncernen

Tkr		2015	2014
ÅRETS RESULTAT			
Övrigt totalresultat	13		
Aktuariella vinster och förluster	30	-1 638	-1 870
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		360	411
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		-1 278	-1 459
Årets totalresultat		240 764	332 356

Resultaträkning för moderbolaget

Tkr	Not	2015	2014
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	1 232 893	1 465 738
Premier för avgiven återförsäkring		-100 937	-327 292
Förändring i avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 927	-16 393
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 110 029	1 122 052
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	24 726	33 210
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring	5	-987 100	-964 500
Återförsäkrars andel	5	205 766	157 599
<i>Förändring i avsättning för oreglerade skador</i>			
Före avgiven återförsäkring		228 668	-329 052
Återförsäkrars andel		-223 764	285 841
Försäkringsersättningar efter avgiven återförsäkring		-776 429	-850 113
Driftskostnader	6	-158 259	-154 642
Övriga tekniska kostnader	7	-4 661	-6 885
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		195 406	143 622
Återbäring och rabatter		-246 224	-174 525
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-50 818	-30 902
ICKE-TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	8,11	235 252	315 017
Kapitalavkastning kostnader	9,11	-293 582	-167 250
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	10,11	436 521	326 913
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10,11	-46 875	-21 285
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	-24 726	-33 210
Kapitalavkastning		306 591	420 185
Övriga intäkter	12	144 979	115 344
Övriga kostnader	12	-138 020	-112 701
Resultat förmedlad affär		6 959	2 644
Icke-tekniskt resultat		313 550	422 828
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		262 732	391 926
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv		129 632	-93 558
Förändring periodiseringsfond		-21 224	-
Förändring övriga bokslutsdispositioner		6	581
Resultat före skatt		371 146	298 949
Skatt på årets resultat	13	-41 660	-34 752
Årets resultat		329 486	264 197

Rapport över totalresultat för moderbolaget

Tkr	2015	2014
ÅRETS RESULTAT	329 486	264 197
Övrigt totalresultat	-	-
Årets totalresultat	329 486	264 197

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2015-12-31	2014-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	14	-	3 428
<i>Materiella tillgångar</i>			
Rörelsefastigheter	15	132 100	125 300
Inventarier	16	9 983	10 356
<i>S:a materiella tillgångar</i>		<i>142 083</i>	<i>135 656</i>
Aktier och andelar i intresseföretag	18	197 044	276 978
Aktier och andelar	19	3 719 139	3 157 512
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20	1 776 377	1 866 103
Derivat	21,22	16 792	-
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	654	901
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar	23	471 469	695 233
Aktuell skattefordran		-	2 599
Övriga fordringar		624 543	465 011
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		89 359	60 279
Likvida medel	22,25	160 808	259 007
S:A TILLGÅNGAR		7 198 267	6 922 708
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel inkl. periodens resultat	26	3 225 755	2 984 991
S:a eget kapital		3 225 755	2 984 991
Försäkringstekniska avsättningar	27-29	3 139 303	3 197 205
Uppskjuten skatteskuld	13	482 586	479 958
Övriga avsättningar	30	12 933	17 161
Derivat	21,22	-	15 221
Aktuell skatteskuld		14 172	-
Övriga skulder	22,31	189 960	106 957
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	133 559	121 216
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 198 267	6 922 708
POSTER INOM LINJEN			
Panter för egna skulder			
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder*		2 667 834	2 501 971
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd		911	639
Ansvarsförbindelser			
Borgensåtaganden, övriga		400	400

* I enlighet med 6 kap 31§ Försäkringsrörelselagen (2010:43) har bolaget registerfört de placeringstillgångar, som använts för skuldtäckning. Registerföringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens hos bolaget.

Balansräkning för moderbolaget

Tkr	Not	2015	2014
TILLGÅNGAR			
<i>Placeringstillgångar</i>			
Byggnader och mark	15	132 100	125 300
Aktier och andelar i koncernföretag	17	781 126	629 382
Aktier och andelar i intresseföretag	18,22	197 044	276 978
Aktier och andelar	19,22	2 938 013	2 528 130
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	20,22	1 776 377	1 866 103
Derivat	21,22	16 792	-
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	22	654	901
<i>S:a placeringstillgångar</i>		<i>5 842 106</i>	<i>5 426 793</i>
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	28	471 469	695 233
<i>Fordringar</i>			
Fordringar avseende direkt försäkring		313 237	300 968
Fordringar avseende återförsäkring		115 279	35 654
Aktuell skattefordran		-	2 600
Övriga fordringar		196 027	128 389
<i>S:a fordringar</i>		<i>624 543</i>	<i>467 612</i>
<i>Andra tillgångar</i>			
Materiella tillgångar	16	9 983	10 356
Kassa och bank	25	160 328	258 526
Övriga tillgångar		-	-
<i>S:a andra tillgångar</i>		<i>170 311</i>	<i>268 883</i>
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		0	2 492
Förutbetalda anskaffningskostnader	24	37 814	11 530
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		51 545	46 257
<i>S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>		<i>89 359</i>	<i>60 279</i>
S:A TILLGÅNGAR		7 197 788	6 918 800

EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER

Eget kapital	26		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		107 907	107 907
Uppskrivningsfond		140 345	140 345
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		1 737 672	1 473 475
Årets resultat		329 486	264 197
<i>S:a eget kapital</i>		<i>2 315 411</i>	<i>1 985 925</i>
<i>Obeskattade reserver</i>			
Säkerhetsreserv		1 121 514	1 251 146
Utgjämningfond		24 864	24 864
Periodiseringsfond		21 224	-
Akkumulerade avskrivningar utöver plan		814	820
<i>S:a obeskattade reserver</i>		<i>1 168 416</i>	<i>1 276 829</i>
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	27	531 880	509 953
Avsättning för oreglerade skador	28	2 305 491	2 534 159
Avsättning för återbäring och rabatter	29	301 933	153 093
<i>S:a försäkringstekniska avsättningar</i>		<i>3 139 303</i>	<i>3 197 205</i>

Tkr	Not	2015	2014
<i>Andra avsättningar</i>			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	30	10 980	17 112
Avsättning för skatter	13	225 988	198 336
<i>S:a avsättningar för andra risker och kostnader</i>		<i>236 968</i>	<i>215 448</i>
<i>Skulder</i>			
Skulder avseende återförsäkring		104 908	22 112
Aktuell skatteskuld		14 171	-
Derivat	21,22	-	15 220
Övriga skulder	22,31	85 051	84 845
<i>S:a skulder</i>		<i>204 131</i>	<i>122 178</i>
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	32	133 559	121 216
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 197 788	6 918 800
POSTER INOM LINJEN			
Panter för egna skulder			
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder*		2 667 834	2 501 971
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd		911	639
Ansvarsförbindelser			
Borgensåtaganden, övriga		400	400

* I enlighet med 6 kap 31§ Försäkringsrörelselagen (2010:43) har bolaget registerfört de placeringstillgångar, som använts för skuldtäckning. Register föringen innebär att försäkringstagarna har en förmånsrätt i tillgångarna enligt förmånsrättslagen. Tillgångarna kan tas i anspråk vid en eventuell insolvens hos bolaget.

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (Tkr)	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2014-01-01	2 480 274	172 362	2 652 635
Omföring av föregående års resultat	172 362	-172 362	-
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	333 814	333 814
Årets övriga totalresultat	-1 459	-	-1 459
<i>S:a årets totalresultat</i>	<i>-1 459</i>	<i>333 814</i>	<i>332 356</i>
Utgående eget kapital 2014-12-31	2 651 177	333 814	2 984 991
Ingående eget kapital 2015-01-01	2 651 177	333 814	2 984 991
Omföring av föregående års resultat	333 814	-333 814	-
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat	-	242 041	242 041
Årets övriga totalresultat	-1 278	-	-1 278
<i>S:a årets totalresultat</i>	<i>-1 278</i>	<i>242 041</i>	<i>240 764</i>
Utgående eget kapital 2015-12-31	2 983 713	242 041	3 225 755

Moderbolaget (Tkr)	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		Totalt eget kapital
	Reservfond	Uppskrivn- fond	Balanserat resultat	Årets resultat	
Ingående eget kapital 2014-01-01	107 907	140 345	1 349 897	123 578	1 721 727
Omföring av föregående års resultat	-	-	123 578	-123 578	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	264 197	264 197
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
<i>S:a årets totalresultat</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>264 197</i>	<i>264 197</i>
Utgående eget kapital 2014-12-31	107 907	140 345	1 473 475	264 197	1 985 925
Ingående eget kapital 2015-01-01	107 907	140 345	1 473 475	264 197	1 985 925
Omföring av föregående års resultat	-	-	264 197	-264 197	-
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	-	-	-	329 486	329 486
Årets övriga totalresultat	-	-	-	-	-
<i>S:a årets totalresultat</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>329 486</i>	<i>329 486</i>
Utgående eget kapital 2015-12-31	107 907	140 345	1 737 672	329 486	2 315 411

Rapport över kassaflöden

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2015	2014	2015	2014
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		259 037	388 202	262 732	391 926
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	37	-161 297	-30 664	-177 392	-81 455
Betald skatt		2 764	-3 673	2 764	-3 673
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		100 504	353 865	88 105	306 798
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		-114 268	-228 291	-118 661	-159 941
Förändringar i övriga rörelsefordringar		-162 081	-65 907	-162 081	-65 907
Förändringar i övriga rörelseskulder		78 554	41 369	95 345	20 086
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-97 292	101 037	-97 292	101 036
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		-	-	-	-
Nettoinvestering i materiella tillgångar		-907	-352	-907	-352
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-907	-352	-907	-352
Finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-	-	-	-
Årets kassaflöde		-98 198	100 685	-98 198	100 684
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		259 007	158 322	258 526	157 842
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	25	160 808	259 007	160 328	258 526

Resultatanalys

MODERBOLAGET	Not	Direkt försäkring i Sverige							
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)		Totalt 2015	Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Kasko	Motorfordon Trafik	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återförsäkring
Premieintäkt f.e.r.	A	1 110 029	288 800	263 279	30 036	271 320	185 439	1 038 874	71 155
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		24 726	-	-	3 228	-	11 130	14 358	10 367
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-776 429	-193 348	-136 852	-56 586	-204 928	-102 256	-693 969	-82 461
Driftskostnad f.e.r.		-158 259	-46 683	-53 622	-3 740	-28 221	-22 086	-154 351	-3 909
Övriga tekniska kostnader		-4 661	-	-	-	-	-4 661	-4 661	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		195 406	48 769	72 806	-27 061	38 171	67 567	200 252	-4 847
Återbäring		-150 000	-41 052	-40 918	-4 126	-36 237	-27 668	-150 000	-
Helkundsrabatt		-57 489	-24 752	-3 709	-3 102	-15 505	-10 422	-57 489	-
Delägarbatt		-38 735	-	-38 735	-	-	-	-38 735	-
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-50 819	-17 034	-10 557	-34 288	-13 570	29 477	-45 972	-4 847
Avvecklingsresultat f.e.r.									
Avvecklingsresultat, brutto		62 635	-643	45 611	-2 356	14 184	26 455	83 251	-20 616
Återförsäkrars andel		-45 099	-5 427	-15 484	-17 213	-2 448	-4 528	-45 099	-
Avvecklingsresultat f.e.r.		17 536	-6 071	30 127	-19 569	11 736	21 928	38 152	-20 616
<i>Avvecklingsresultat f.e.r. exkl. skadelivräntor</i>		<i>15 825</i>	<i>-6 071</i>	<i>30 127</i>	<i>-19 569</i>	<i>11 736</i>	<i>20 105</i>	<i>36 329</i>	<i>-20 505</i>
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring									
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-531 880	-153 981	-127 858	-16 663	-131 008	-99 442	-528 953	-2 927
Avsättning för oreglerade skador		-2 305 491	-114 158	-216 069	-242 896	-48 191	-954 302	-1 575 617	-729 874
Avsättning för återbäring		-301 933	-82 632	-82 364	-8 305	-72 940	-55 692	-301 933	-
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-3 139 303	-350 772	-426 291	-267 863	-252 140	-1 109 436	-2 406 502	-732 801
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar									
Avsättning för oreglerade skador		471 469	1 014	67 696	10 323	168	392 267	471 469	-
NOTER TILL RESULTATANALYS									
NOT A									
Premieintäkt f.e.r.		1 110 029	288 800	263 279	30 036	271 320	185 439	1 038 874	71 155
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 232 893	314 264	318 728	34 079	283 110	212 233	1 162 414	70 479
Premier för avgiven återförsäkring		-100 937	-23 099	-47 761	-1 310	-3 995	-24 773	-100 937	-
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-21 927	-2 365	-7 688	-2 733	-7 796	-2 020	-22 603	676
NOT B									
Försäkringsersättningar f.e.r.		-776 429	-193 348	-136 852	-56 586	-204 928	-102 256	-693 969	-82 461
<i>Utbetalda försäkringsersättningar</i>		<i>-781 334</i>	<i>-174 474</i>	<i>-189 281</i>	<i>6 796</i>	<i>-205 654</i>	<i>-94 007</i>	<i>-656 620</i>	<i>-124 713</i>
Före avgiven återförsäkring		-910 903	-187 805	-287 070	-23 199	-190 912	-97 204	-786 190	-124 713
Återförsäkrars andel		205 766	32 677	119 561	34 503	1 140	17 885	205 766	-
Skaderegleringskostnader		-76 197	-19 346	-21 773	-4 508	-15 883	-14 688	-76 197	-
<i>Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.</i>		<i>4 904</i>	<i>-18 873</i>	<i>52 429</i>	<i>-63 382</i>	<i>726</i>	<i>-8 249</i>	<i>-37 348</i>	<i>42 253</i>
Före avgiven återförsäkring		228 668	19 231	187 474	-11 803	4 314	-12 801	186 415	42 253
Återförsäkrars andel		-223 764	-38 104	-135 045	-51 579	-3 588	4 552	-223 764	-

MIN PLATS I DALARNA, NYGÅRDSDALENS LEKPLATS
Nergiz Abic, privatrådgivare i Falun

Noter till finansiella rapporter

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, om inte annat anges.

1

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen avges per 31 december 2015 och avser Dalarnas Försäkringsbolag som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Falun. Besöksadressen till huvudkontoret är Slaggatan 9, 791 71 Falun och organisationsnumret är 583201-4905.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet "Moderbolagets redovisningsprinciper".

Överensstämmelse med normgivning och lag

Dalarnas Försäkringsbolag upprättar från och med 2010 Koncernredovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), sådana som antagits av EU. Därutöver tillämpas Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar. Koncernen följer Rådet för finansiell rapporterings rekommendationer RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Koncernen tillämpar IFRIC 21 "Levies" som syftar till att klargöra redovisningen av en förpliktelse att betala en skatt eller avgift som inte är inkomstskatt. Tolkningen klargör vad den förpliktande händelsen som utlöser skyldigheten att betala skatten eller avgiften är samt när en skuld därmed ska redovisas.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antaganden ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period. Skulle en ändring av uppskattningar påverka aktuella och framtida perioder så redovisas ändringen både i den aktuella och i de framtida perioderna.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen 2016-02-24. Resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämman 2016-03-17.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2015

IFRS 16 Leases publicerades i januari 2016 och ersätter IAS 17 Leasing-avtal och där tillhörande tolkningar. Den största effekten från de nya reglerna är att en leasetagare ska redovisa en leasingtillgång och en finansiell skuld i balansräkningen. I resultaträkningen ersätts den linjära operationella leasingkostnaden av en kostnad för avskrivning av den leasade tillgången och en räntekostnad för den finansiella skulden. I nuläget redovisar inte Bolaget operationella leasing i balansräkningen. Bolaget har ännu inte utvärderat effekten av ändringarna på bolagets finansiella rapporter. Standarden ska tillämpas från 1 januari 2019 och är ej antagen av EU.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Vid upprättandet av redovisningen per 31 december 2015 finns det standarder och tolkningar som publicerats men ännu inte trätt i kraft. Nedan följer en preliminär bedömning av den påverkan som införandet av dessa standarder och uttalanden kan få på Dalarnas Försäkringsbolags finansiella rapporter.

IFRS 15 "Revenue from contracts with customers" reglerar hur redovisning av intäkter, från andra avtal än försäkringsavtal, ska ske. De principer som IFRS 15 bygger på ska ge användare av finansiella rapporter mer användbar information om företagets intäkter. Den utökade upplysnings-skyldigheten innebär att information om intäktsslag, tidpunkt för reglering, osäkerheter kopplade till intäktsredovisning samt kassaflöde hänförligt till företagets kundkontrakt ska lämnas. En intäkt ska enligt IFRS 15 redovisas när kunden erhåller kontroll över den försälda varan eller tjänsten och har möjlighet att använda och erhåller nyttan från varan eller tjänsten. IFRS 15 ersätter IAS 18 Intäkter och IAS 11 Entreprenadavtal samt därtill hörande SIC och IFRIC. IFRS 15 träder i kraft den 1 januari 2018. Dalarnas Försäkringsbolag har inte utvärderat effekterna av införandet av standarden.

IFRS 9 "Finansiella instrument" hanterar klassificering och värdering av finansiella tillgångar och skulder. Den fullständiga versionen av IFRS 9 gavs ut i juli 2014. Merparten överensstämmer med de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den så kallade Fair Value Option. För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta. De finansiella tillgångarna delas upp på tre kategorier där värdering sker till upplupet anskaffningsvärde, verkligt värde över övrigt totalresultat och verkligt värde över resultaträkningen. Upplupet anskaffningsvärde används för instrument som innehåller i en affärsmodell vars mål är att erhålla de kontraktuella kassaflödena. Dessa ska utgöra betalningar av kapitalbelopp och ränta på kapitalbeloppet vid specificerade datum. Standarden ska tillämpas för räkenskapsår som påbörjas 1 januari 2018. Tidigare tillämpning är tillåten.

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella

valutan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakurs-differenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar: Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar.

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r samt på medelvärde av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r under året. Använd räntesats, för 2015, utgörs av stats-skuldväxelräntan för ett 90-dagarsinstrument (genomsnitt för 2015).

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att erhålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 % av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intresseföretaget.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger koncernens redovisade värde på andelarna reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intresseföretaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och orealiserade vinster eller förluster som uppkommer vid interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer vid transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget.

Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av bank- och livtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterföretag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, d.v.s. när tjänsten utförts.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektiv-räntemetoden.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektiv-räntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 21.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Dalarnas Försäkringsbolag förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastig-

heter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserat som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Dalarnas Försäkringsbolag alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet förutom (i) när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och (ii) när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning.

I kategorin Lånefordringar och kundfordringar ingår även likvida medel. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodo-havanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade

tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden.

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar. Värdeförändringarna netto redovisas i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller som kapitalavkastning kostnader. Detta beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ. Netto redovisningen sker på tillgångsslag.

Övriga tillgångar

Immateriella tillgångar

Immateriella tillgångar i form av datorprogram, som förvärvats av koncernen, redovisas till anskaffningsvärde minus ackumulerade av- och nedskrivningar. Tillkommande utgifter för aktiverade immateriella tillgångar redovisas som en tillgång i balansräkningen endast då de ökar de framtida ekonomiska fördelarna för den specifika tillgången till vilka de hänförs sig. Alla andra utgifter kostnadsförs när de uppkommer.

Avskrivningsbara immateriella tillgångar skrivs av från det datum då de är tillgängliga för användning. Avskrivningar redovisas i resultaträkningen linjärt över den beräknade nyttjandeperioden, såvida inte sådana nyttjandeperioder är obestämbara. De beräknade nyttjandeperioderna för redovisade immateriella tillgångar är:

– balanserade utvecklingsutgifter 5 år

Rörelsefastigheter

Rörelsefastigheter redovisas enligt omvärderingsmetoden.

Byggnader och mark som ägs av Dalarnas Försäkringsbolagskoncernen och som används för administrativa syften redovisas till sina omvärderade belopp, vilket är det verkliga värdet efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och justering på grund av omvärdering på omvärderingsdagen. Verkligt värde baseras på rådande priser på en aktiv marknad för liknande fastigheter på samma plats och i samma skick. Värderingen utförs årligen av en extern oberoende värderingsman. Värdeökningar till följd av omvärdering redovisas normalt mot omvärderingsreserv vilket redovisas som en ökning i övrigt totalresultat och ackumuleras i omvärderingsreserven i eget kapital. Om ökningen utgör återföring av tidigare redovisad värdenedgång avseende samma tillgång redovisas ökningen som en minskad kostnad i resultaträkningen. Minskningar som utjämnar tidigare ökningar av samma tillgång förs från reserver till Övrigt totalresultat. Alla övriga minskningar resultatförs.

Skillnaden mellan avskrivning baserat på det omvärderade värdet och avskrivningar enligt ursprungligt anskaffningsvärde överförs från

omvärderingsreserven till balanserade vinstmedel.

Rörelsefastigheter består av ett antal komponenter med olika nyttjandeperioder. Huvudindelningen är byggnader och mark. Ingen avskrivning sker på komponenten mark, vars nyttjandeperiod bedöms vara obegränsad. Byggnaderna består emellertid av flera komponenter. Följande huvudgrupper av komponenter har identifierats och ligger till grund för avskrivningen på byggnader.

– Byggnadens stomme	80 år
– Installationsstammar och elnät, yttertak, fasad och fönster, stomkompletteringar	40 år
– Inre ytskikt och maskinell utrustning	20 år

Använda avskrivningsmetoder och tillgångarnas restvärde samt nyttjandeperioder omprövas vid varje års slut.

Tillkommande utgifter läggs till anskaffningsvärdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Avgörande för bedömningen när en tillkommande utgift läggs till anskaffningsvärdet är om utgiften avser utbyten av identifierade komponenter, eller delar därav, varvid sådana utgifter aktiveras. Även i de fall ny komponent tillskapats läggs utgiften till anskaffningsvärdet.

Eventuella oavskrivna redovisade värden på utbytta komponenter, eller delar av komponenter, utrangeras och kostnadsförs i samband med utbyte. Reparationer kostnadsförs löpande.

Materiella tillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas som tillgång i balansräkningen om det är sannolikt att framtida ekonomiska fördelar kommer att komma bolaget till del och anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Materiella anläggningstillgångar redovisas i koncernen till anskaffningsvärde efter avdrag för ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar. I anskaffningsvärdet ingår inköpspriset samt kostnader direkt hänförliga till tillgången för att bringa den på plats och i skick för att utnyttjas i enlighet med syftet med anskaffningen. Exempel på direkt hänförliga kostnader som ingår i anskaffningsvärdet är kostnader för leverans och hantering, installation, lagfarter, konsulttjänster och juristtjänster.

Det redovisade värdet för en materiell anläggningstillgång tas bort ur balansräkningen vid utrangering eller avyttring eller när inga framtida ekonomiska fördelar väntas från användning eller utrangering/avyttring av tillgången. Vinst eller förlust som uppkommer vid avyttring eller utrangering av en tillgång utgörs av skillnaden mellan försäljningspriset och tillgångens redovisade värde med avdrag för direkta försäljningskostnader. Vinst och förlust redovisas som övrig rörelseintäkt/kostnad.

Avskrivningsprinciper för materiella tillgångar

Avskrivning sker linjärt över tillgångens beräknade nyttjandeperiod.

Beräknade nyttjandeperioder:

- inventarier, verktyg och installationer 5 år

Tillämpade avskrivningsmetoder samt tillgångarnas restvärden och nyttjandeperioder omprövas vid slutet av varje räkenskapsår.

Nedskrivning av materiella och immateriella tillgångar

Materiella och immateriella tillgångar prövas för nedskrivning enligt IAS 36. En nedskrivning redovisas när en tillgångs eller kassagenererande enhets (grupp av enheters) redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet är det högsta av verkligt värde (med avdrag för försäljningskostnader) och tillgångens nyttjandevärde. Vid beräkning av nyttjandevärdet diskonteras framtida kassaflöden med en diskonteringsfaktor som beaktar riskfri ränta och den risk som är förknippad med den specifika tillgången. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden (en kassagenererande enhet).

En beräkning görs om det finns en indikation på att nedskrivningsbehov föreligger. En nedskrivning belastar resultaträkningen. Nedskrivning av tillgångar hänförliga till en kassagenererande enhet (grupp av enheter) fördelas i första hand till goodwill. Därefter görs en proportionell nedskrivning av övriga tillgångar som ingår i enheten (gruppen av enheter).

En nedskrivning reverseras om det både finns indikation på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av återvinningsvärdet. En reversering görs endast i den utsträckning som tillgångens redovisade värde efter återföring inte överstiger det redovisade värde som skulle ha redovisats, med avdrag för avskrivning där så är aktuellt, om ingen nedskrivning gjorts.

Leasing

Leasingavtal klassificeras i koncernredovisningen antingen som finansiella eller operationella. Bolaget klassificerar samtliga leasingavtal som operationella. Finansiell leasing föreligger då de ekonomiska riskerna och förmånerna som är förknippade med ägandet i allt väsentligt är överförda till leasetagaren. Om ekonomiska risker och förmåner förknippade med tillgången kvarstår hos leasegivaren klassificeras avtalet som operationell leasing.

Vid operationell leasing kostnadsförs leasingavgiften över löptiden med utgångspunkt från nyttjandet, vilket kan skilja sig åt från vad som de facto erlagts som leasingavgift under året.

Kostnader avseende operationella leasingavtal redovisas i resultaträkningen linjärt över leasingperioden. Förmåner erhållna i samband med tecknandet av ett avtal redovisas i resultaträkningen som en minskning av leasingavgifterna linjärt över leasingavtalets löptid. Variabla avgifter kostnadsförs i de perioder de uppkommer. Leasingavtalen avser hyra av lokaler samt inventarier.

Redovisning av försäkringsavtal

Försäkringsavtal redovisas i enlighet med IFRS 4. Enligt IFRS 4 ska endast sådana kontrakt som överför betydande försäkringsrisk mellan försäkringsgivare och försäkringstagare redovisas som försäkring. Kontrakt som inte överför tillräcklig risk redovisas som antingen finansiella instrument (lån) eller serviceavtal. Enligt de kontrakt som Dalarnas Försäkringsbolag tecknat utgår olika belopp vid försäkringsfall, beroende på skadans omfattning och kontraktstyp. Samtliga Dalarnas Försäkringsbolags försäkringskontrakt har därför bedömts överföra tillräckligt mycket risk för att de ska klassas som försäkring enligt definitionen i IFRS 4.

Premieinkomst

Som premieinkomst redovisas samtliga premier för vilka ansvarighet inträtt, det vill säga när försäkringsperioden börjat löpa eller premien förfallit till betalning.

Premieintäkt

Som premieintäkt redovisas den del av premieinkomsten som är hänförlig till redovisningsperioden. Den del av premieinkomsten från försäkringskontrakt som avser tidsperioder efter balansdagen avsätts till premiereserv i balansräkningen. Beräkning av avsättning till premiereserv sker i normalfallet genom att premieinkomsten periodiseras strikt utifrån det underliggande försäkringskontraktets löptid.

Försäkringsersättningar

Försäkringsersättningar utgörs av redovisningsperiodens kostnader för inträffande skador vare sig de är anmälda till bolaget eller ej. I de totala försäkringsersättningarna ingår under perioden utbetalda försäkringsersättningar och förändringar i avsättningar för oreglerade skador. Återvinning avseende redan kostnadsförda skador redovisas som en reduktion av skadekostnaden.

Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar utgörs av avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker samt avsättning för oreglerade skador och motsvarar förpliktelser enligt ingångna försäkringsavtal. Alla förändringar i försäkringstekniska avsättningar redovisas över resultaträkningen.

Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risk

Avsättningen för ej intjänade premier och kvardröjande risker avser att täcka den förväntade skade- och driftskostnaden under den återstående löptiden på ingångna försäkringskontrakt. Avsättningen beräknas normalt strikt tidsproportionellt, så kallad pro rata temporis-beräkning. Om premienivån bedöms vara otillräcklig för att täcka de förväntade skade- och driftskostnaderna för skadereglering, förstärks de med ett tillägg för kvardröjande risker (nivå tillägg). Denna bedömning innefattar bl.a. uppskattningar av framtida skadefrekvenser och andra faktorer som påverkar behovet av nivå tillägg.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador ska täcka de förväntade framtida utbetalningarna för samtliga inträffade skador, inklusive de skador som ännu inte rapporterats till bolaget, så kallad IBNR – avsättning. Avsättningen inkluderar även kostnader för skadereglering samt förväntad kostnadsökning. Uppskattningen av avsättningsbehovet görs för de flesta skador med statistiska metoder och då i huvudsak med Chain-ladder metoden. Det mest väsentliga antagandet som ligger till grund för dessa metoder är att historiska utfall kan användas för beräkning av framtida skadekostnader. För de större skadorna och för skador med komplicerade ansvarsförhållanden görs en individuell bedömning. Avsättningarna för oreglerade skador är väsentliga för en bedömning av bolagets redovisade resultat och ställning, eftersom en avvikelse mot faktiska framtida utbetalningar resulterar i ett avvecklingsresultat som redovisas kommande år. En redogörelse för bolagets avvecklingsresultat återfinns i resultatanalysen. Risken för en felaktig avsättning kommenteras vidare i not 2. Där åskådliggörs också nuvarande avsättning för oreglerade skador genom en beskrivning av skadekostnadernas utveckling över tiden.

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Vid diskontering har en diskonteringsränta om 1,25 % (1,25) använts. Se även not 28.

Avsättningen för skadelivräntor beräknas enligt vedertagna livförsäkringstekniska metoder, och diskonteras till marknadsränta enligt FFFS 2011:22.

Driftskostnader

Driftskostnader i försäkringsrörelsen redovisas funktionsuppdelade som anskaffningskostnader, administrationskostnader samt skaderegleringskostnader. Driftskostnader för skadereglering redovisas som en del av resultaträkningens försäkringsersättningar. Driftskostnader för kapitalavkastning redovisas under icke tekniskt resultat som kapitalavkastning kostnader. Under icke tekniskt resultat redovisas även driftskostnader för förmedlad affär som övriga intäkter och kostnader.

Förlustprovning

Tillräckligheten i de försäkringstekniska avsättningarna provas löpande och per varje balansdag. De avsättningar som gjorts för oreglerade skador och ej intjänade premier undersöks då var för sig. Avsättningen för oreglerade skador grundar sig på beräknade framtida ersättningsutflöden. Prognoserna över avsättningsbehovet görs med vedertagna aktuariella metoder. Metoderna beaktar nulägesbedömningar av alla avtalsenliga kassaflöden och av andra hänförliga kassaflöden, exempelvis skaderegleringskostnader. De framtida kassaflödena har beräknats utan diskontering. Om provningen visar att de redovisade avsättningarna minskat med det redovisade värdet på förutbetalda anskaffningskostnader inte är adekvat redovisas förändringen i resultaträkningen.

Tillräckligheten i avsättningen för ej intjänade premier testas per verksamhetsgren och försäkringsklass. Eventuell otillräcklighet som iaktas i premieansvaret, korrigeras genom att bokföra en avsättning för kvardröjande risker. Förändringen i avsättningen för kvardröjande risk redovisas över resultaträkningen.

Återförsäkring

Kostnader för återförsäkring redovisas i resultaträkningen under kostnadsposten Premier för avgiven återförsäkring. Premier för mottagen återförsäkring redovisas under intäktsposten Premieinkomst. Den del av risken för vilken återförsäkring tecknats redovisas i balansräkningen som Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar. Kontroller för att fastställa eventuella nedskrivningsbehov avseende denna post genomförs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring och rabatter

Dalarnas Försäkringsbolag har fyra olika typer av återbäring och rabatter: delägarabbatt, helkundsrabbatt, återbäring och övriga rabatter. Dessa poster redovisas nederst i det tekniska resultatet. För den del av återbäring och rabatter som ej är utbetalda görs en avsättning i balansräkningen, avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och eventalförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelser.

En eventalförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad för att annullationsansvaret är treårigt. Bolaget har tidigare år gjort avsättning till en annullationsreserv som uppgick till tio procent av de tre senaste årens annullationsansvarspliktiga ersättning. Från och med 2011 tas uppkomna annullationer direkt över resultatet och annullationsreserven har under 2012 helt lösts upp.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital, eller mot Övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom överskådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baseras sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggnade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 6 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig för företagets pensionsplan.

Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggnats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Dalarnas Försäkringsbolag har reserverat pensionsbeloppet för den anställda i bolagets balansräkning och betalar vid pensionstillfället in en engångssumma till FPK - Försäkringsbranschens Pensionskassa, vilken administrerar utbetalningarna av pensionerna. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelser vid rapportperioden slut med justeringar. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelser beräknas årligen av oberoende aktuarier med tillämpning av den s.k. projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelser fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen av svenska bostadsobligationer. Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i övrigt totalresultat under den period då de uppstår. Avsättningar för dessa enligt aktuariella beräkningar finns i Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser.

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktligt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Moderbolaget tillämpar Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar samt RFR 2: Redovisning för juridiska personer. I övrigt följer moderbolaget samma principer som för koncernen utom det som framgår i "Moderbolagets redovisningsprinciper". De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer föranses av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Moderbolaget upprättar årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Leasing

Alla leasingavtal klassificeras i moderbolagets årsredovisning som operationella.

Dotterföretag, intresseföretag och joint ventures

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget från och med 2009-12-31 till verkligt värde. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Anteciperade utdelningar

Anteciperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skatteskuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 18 p 3 samt vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 27 p 2: Koncernbidrag som företaget erhållit från dotterföretag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

2

RISKER OCH RISKHANTERING

Skadeförsäkringsverksamhet går ut på att överföra risker från försäkringstagarna till försäkringsgivaren. Rörelseresultatet beror dels på det försäkringstekniska resultatet och dels på avkastningen från placerings-tillgångarna. Det försäkringstekniska resultatet avgörs dels av en korrekt prissättning i försäkringsavtalen och dels av skadeutfallet. På grund av den osäkerhet som finns i försäkringsverksamheten återförsäkrar sig bolaget. Resultatanalysen visar hur riskerna är fördelade per riskområde (försäkringsklasser/grenar).

Finansverksamheten fokuserar på en god totalavkastning och kontroll av risker. En stor del av försäkringspremierna kommer att i framtiden utbetalas till försäkringstagarna som försäkringsersättningar. Detta säkerställs genom krav på att tillgångarna måste räcka för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Skuldtäckning och solvens rapporteras kvartalsvis till Finansinspektionen.

Principer för bolagets riskhantering

Riskhanteringssystemet ska bland annat säkerställa att Dalarnas Försäkringsbolag fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker och beroenden mellan olika risker. Systemet är integrerat i bolagets organisationsstruktur och beslutsordning och är utformat med lämplig hänsyn denna struktur. Det yttersta ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer risktolerans och övergripande styrdokument. Operativt följer riskhanteringen roll- och ansvarsfördelning utifrån tre försvarslinjer:

Första försvarslinjen avser alla riskhanteringsaktiviteter som utförs av linjeledning och anställda. Verksamheten som tar risken äger också risken, vilket innebär att den dagliga hanteringen av risker sker i verksamheten. Alla anställda har ett eget ansvar att bidra till en god riskkultur genom att efterleva interna regler avseende bolagets system för att hantera risk.

Andra försvarslinjen avser funktionerna Riskkontroll och Compliance, som sätter principer och ramverk för riskhantering. Riskkontroll kontrollerar att det finns en adekvat riskmedvetenhet och acceptans för att hantera risker på daglig basis. Riskkontroll är även stödjande och arbetar för att verksamheten har de rutiner, system och verktyg som krävs för att upprätthålla den löpande hanteringen av risker. Compliance bistår organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Båda funktionerna rapporterar kontinuerligt till styrelse och verkställande direktör.

Tredje försvarslinjen avser Internrevision som genomför oberoende regelbunden granskning av förvaltning, system och interna kontroller.

Bolaget har ett revisionsutskott som ska svara för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regel-efterlevnad och övrig intern styrning. Revisionsutskottet gör detta genom att ta del av information från och föra dialog med företagsledning, extern och intern revision samt riskkontroll- respektive compliancefunktionen.

Styrelsen har även ett finansutskott till sitt förfogande. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen fastställt. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning.

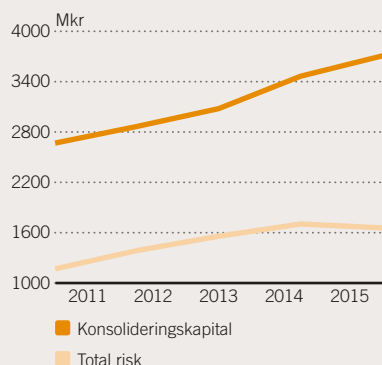
Bolaget har två riskbedömningskommittéer, UW/RI-gruppen och Kreditdelegationen. UW/RI-gruppen bedömer nya och befintliga risker inom affärsområde företags sakförsäkringsverksamhet. Kommittéen har rätt att fatta egna beslut om bolaget skall acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika kommittémedlemmarnas mandat.

Gruppen är sammansatt av riskingenjörer, försäljningschef mäklad affär och försäljningschef företag sak. Dessutom deltar alltid någon från företagsskador. Gruppen har till uppgift att granska och besluta om sådana risker som inte är normalrisk och därför faller utanför den enskilde säljarens mandat. Kreditdelegationen har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom kreditverksamheten. Kommittén, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställda kreditmandat, består av utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre delegater deltar.

Bolaget har ett väl utvecklat miljöledningssystem, vars syfte till stor del är att hantera och begränsa bolagets risktagande på detta område. Bolaget är sedan flera år tillbaka miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004.

Rapportering av risk

Bolaget mäter totalrisk utifrån en Solvens 2-baserad riskmodell. I beräkningen ingår att mäta skadeförsäkringsrisk, livförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapital (konsolideringskapital). Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tid, samt hur relationen mellan totalrisk och kapital har utvecklats.

Diagrammet visar hur bolagets Konsolideringskapital respektive Total risk utvecklats under perioden 2011-12-31 – 2015-12-31.

Bolaget är styrt av en mängd legala krav. I Sverige är det Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och solvens. Bolaget rapporterar även in uppgifter enligt det så kallade trafikljus-systemet. Trafikljusystemet är ett stresstest som görs för att kontrollera att bolaget klarar av sina åtaganden även i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna. Till Finansinspektionen rapporterar bolaget även utfallet av FLAOR, som är en framåtblickande analys av bolagets egna risker.

Skadeförsäkringsrisk

Skadeförsäkringsverksamheten går ut på att överföra risk från försäkringstagaren till försäkringsgivaren. Försäkringsgivaren tar in premier från ett stort antal försäkringstagare och förbinder sig att ersätta dem om en försäkrad skadehändelse inträffar. En korrekt prissättning av försäkringsavtalen är avgörande för resultatet i försäkringsverksamheten. Det finns dock en inneboende osäkerhet i försäkringsverksamhet som gör att ogynnsamma resultat kan förekomma. För att hantera denna osäkerhet och minska fluktuationen i försäkringsverksamhetens resultat köper bolaget återförsäkring. Bolaget tecknar skadeförsäkring inom områdena olycksfall, sjukdom, motorfordon, fritidsbåtar, brand och annan sakskada, fartygsansvar (med begränsning till fritidsbåtar), allmän ansvarighet,

annan förmögenhetsskada samt rättsskydd. Bolaget förmedlar också livförsäkring och tilläggsförsäkring samt lång olycksfalls- och sjukförsäkring. I den mottagna återförsäkringen är Nordiska Kärnförsäkringspoolen den största enskilda risken. Bolagets ansvar i denna affär är maximerat till 3,0 miljoner euro (3,0) per händelse. Styrelsen begränsar försäkringsriskerna genom beslut om högsta tillåtna självbehåll för skilda slags försäkringsrisker och om vilka kategorier av återförsäkringsgivare som får användas för avgiven återförsäkring. Skadeförsäkringsrisken består av premierisker, reservrisker och katastrofrisker.

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2015	2014
Inverkan på vinst före skatt		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 11 100	+/- 11 221
1 % förändring i premienivån	+/- 12 110	+/- 14 493
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 70 764	+/- 8 501
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 10 094	+/- 32 729

Känslighetsanalys av skadeförsäkringsrisk (tkr)	2015	2014
Inverkan på eget kapital		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 8 658	+/- 8 752
1 % förändring i premienivån	+/- 9 446	+/- 11 305
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 6 056	+/- 6 631
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 7 873	+/- 25 529

Tabellen visar skadeförsäkringsriskers påverkan på vinst och kapital för ett antal centrala parametrar.

Premierisk

Premierisk är risken för förluster till följd av att det kommande årets skador blir större än förväntat. Det är alltså slumpmässigheten i kommande års skadeutfall som avses och inte underprissättning. För att reducera premierisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal uppnås dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs även justeringar av dessa. Därutöver är huvudmetoden för styrning av premierisk den affärsplan som utformas årligen och fastställs av styrelsen. Bolaget upprättar även detaljerade riskurvalsregler för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets ledning. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limiter). Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. I samband med besiktning genomförs även skadeförebyggande åtgärder i form av rådgivning och installation av förebyggande produkter, vilket ytterligare minskar bolagets risk.

Alla sakförsäkringskontrakt löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Dalarnas Försäkringsbolags verksamhetsområde är begränsat till Dalarnas län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand eller stormskada. Främst är det olika typer av egendomsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruk/skogs- och villa-försäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte – återförsäkring - tillsammans med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen. Hanteringen av riskutbytet administreras av Länsförsäkringar Sak AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda, självbehåll. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet (netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar Sak AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet) sprids ut över länsförsäkringsbolagen och Länsförsäkringar Sak AB med fastställda andelar. Andelarnas storlek beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis och förnyas eller omförhandlas varje år.

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för förluster till följd av negativt utfall vid avveckling av avsättningarna för oreglerade skador. Det totala åtagande för pågående försäkringar samt för oreglerade skador uppgår till 2 305 (2 534) Mkr brutto. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna är förknippad med osäkerhet om vad skadorna, kanske flera år framåt i tiden, kan komma att kosta. Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilket är en relativt stor del av bolagets avsättning för oreglerade skador, 51,9 (46,3) % brutto respektive 43,3 (39,3) % netto.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) till 562 (554) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, dvs. skillnaden mellan diskonterade och odiskonterade reserver uppgår till 98 (91) Mkr.

Länsförsäkringsgruppen har ett team av ansvariga aktuarier som bland annat har till uppgift att rekommendera vilken diskonteringsränta som bör användas för diskontering av skadereserverna i trafikaffären. Räntesatsen beräknas som medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2011-2015, där värdet för 2015 beräknas som ett genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen, med det avrundade resultatet 1,25 (1,25). I jämförelsevärdet för 2014 ingick ett avdrag på 0,25 % som Dalarnas Försäkringsbolag av försiktighet beslutade på grund av rådande marknadsläge.

Reservutvecklingen följs löpande med hjälp av olika nyckeltal och med jämförelser med andra försäkringsbolag. Den aktuariella reservberäkningen utvecklas kontinuerligt så att använda metoder är väl anpassade till förutsättningarna för respektive verksamhetsgren eller del därav. Tidigare års reservavsättning i förhållande till faktiskt avvecklingsresultat är ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden.

Katastrofrisk

Katastrofrisk avser risken för förluster till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter som leder till mycket stora försäkringsersättningar. Dalarnas Försäkringsbolag begränsar denna risk i stor utsträckning genom återförsäkring.

Livförsäkringsrisk

Livförsäkringsrisk avser risken för förluster vid försäkring av enskilda personers liv och hälsa. För Dalarnas Försäkringsbolag utgörs dessa risker av bolagets skadelivräntor, vilket medför att relevanta underkategorier i sin tur är livsfallrisk, kostnadsrisk och omprövningsrisk. Livsfallrisk är risken att vi använder felaktiga livslängdsantaganden. Kostnadsrisk är risken att administrationen av framtida utbetalningar blir större än förväntat. Omprövningsrisk är risken för att ny lagstiftning påverkar storleken på framtida utbetalningar. Dessa risker hanteras genom uppföljning av dödlighet inom skadelivräntebeståndet, kostnadsuppföljning, återförsäkring samt att som remissinstans ge lagstiftaren en korrekt bild av konsekvenser vid ny lagstiftning.

Marknadsrisk

Marknadsrisk är risken för förluster till följd av förändringar i marknadsvärde på finansiella tillgångar och skulder. Inom marknadsrisk finns sex underkategorier: aktierisk, valutarisk, ränterisk, fastighetsrisk, spreadrisk samt koncentrationsrisk i placeringstillgångar.

Marknadsrisk uppstår genom beslut om hur bolagets placeringstillgångar förvaltas. Genom att fastställa policy för kapitalförvaltningen och placeringsriktlinjer fattar styrelsen beslut om vilka nivåer på marknadsriskerna som kan accepteras. Bolagets strategiska allokering sammanfattas i en normalportfölj, som ska säkerställa en väl diversifierad tillgångsportfölj där aktsamhet i kapitalförvaltningen uppnås och åtagandena mot försäkringstagarna alltid kan fullföljas. I regelverket tar bolaget även hänsyn till legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

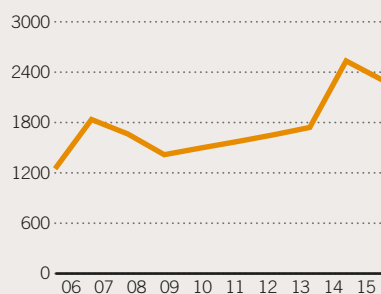
Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera så hög avkastning som möjligt med hänsyn tagen till risk och tillgänglighet. I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen och dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen. Bolagets finansutskott tar löpande beslut om den löpande förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisationen effekterar besluten. Information om hur förvaltningen går, hur tillgångarna är placerade, hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens samt eventuella avvikelser från det mandat finansutskottet erhållit rapporteras till styrelsen inför varje sammanträde.

Skador som har en avvecklingstid längre än ett år
Skadekostnad före återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

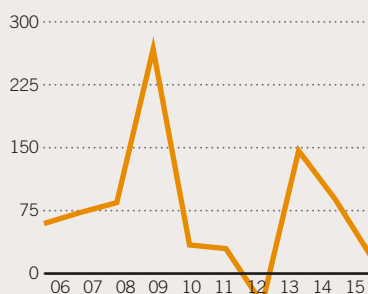
Skadeår	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
– i slutet av skadeåret	263	168	174	150	129	170	164	205	163	177	1 762
– ett år senare	176	167	159	149	184	171	176	192	180		
– två år senare	181	161	163	162	189	164	167	179			
– tre år senare	179	161	174	159	183	161	163				
– fyra år senare	190	173	175	138	174	161					
– fem år senare	193	175	156	135	174						
– sex år senare	192	150	150	132							
– sju år senare	145	146	147								
– åtta år senare	139	146									
– nio år senare	137										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	137	146	147	132	174	161	163	179	180	177	1 595
Totalt utbetalt	83	90	90	82	99	91	90	86	88	46	844
Summa kvarstående skadekostnad	54	56	56	50	75	70	73	93	93	131	752
Avsättning upptagen i balansräkningen	50	52	52	46	69	64	67	85	85	121	692
Avsättning avseende skadeår 2005 och tidigare											238
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											930

Skadekostnad efter återförsäkring avseende olycksfall- och trafikskador, Mkr

Skadeår	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
– i slutet av skadeåret	229	142	142	128	91	138	130	172	135	145	1 452
– ett år senare	153	137	133	120	148	138	142	164	151		
– två år senare	155	135	122	135	149	134	141	158			
– tre år senare	153	124	136	133	138	135	141				
– fyra år senare	156	142	135	115	136	136					
– fem år senare	161	143	119	114	38						
– sex år senare	161	118	115	112							
– sju år senare	113	115	112								
– åtta år senare	107	116									
– nio år senare	104										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	104	116	112	112	38	136	141	158	151	145	1 210
Totalt utbetalt	82	89	86	82	97	90	89	86	85	46	832
Summa kvarstående skadekostnad	21	27	26	30	-60	45	52	72	65	98	378
Avsättning upptagen i balansräkningen	20	26	25	29	37	43	49	68	62	94	452
Avsättning avseende skadeår 2005 och tidigare											76
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											528

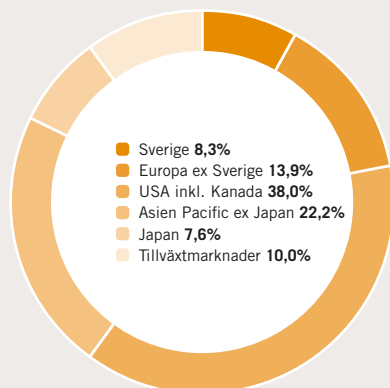
Avsättning oreglerade skador, brutto (Mkr)

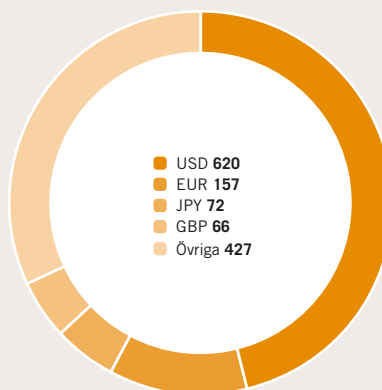
Avvecklingsresultat, brutto (Mkr)

Aktierisk

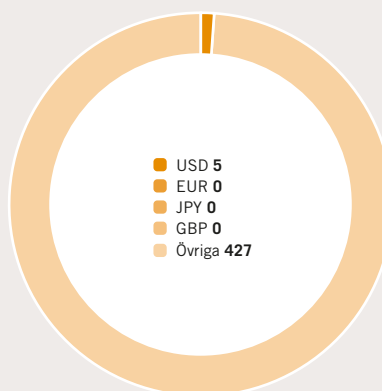
Aktierisk är bolagets enskilt största marknadsrisk och avser risken för förlust till följd av ändringar av aktiekurser och priser på alternativa tillgångar. Bolagets totala aktieexponering uppgår till cirka 3 916 (3 434) Mkr. I detta innehav ingår strategiska aktieinnehav såsom Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 471 (1 370) Mkr. För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer av skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner. Föregående år var fördelningen Sverige 4,6 %, Europa ex Sverige 14,9 %, USA och Kanada 46,3 %, Asia Pacific ex Japan 18,9 %, Japan 8,2 %, Tillväxtmarknader 7,1 %.

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta före valutasäkring (Mkr). Föregående år var fördelningen USD 654 Mkr, EUR 168 Mkr, JPY 93 Mkr, GBP 61 Mkr och Övriga valutor 446 Mkr.

Diagrammet visar bolagets exponering i utländsk valuta justerad med effekten av valutaterminer (Mkr). Föregående år var fördelningen USD 369 Mkr, EUR 16 Mkr, GBP 5 Mkr och Övriga valutor 446 Mkr.

Känslighetsanalys för aktier, koncernen (tkr)	2015	2014
Inverkan på vinst före skatt		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-391 618	-343 449
Kursuppgång på aktier med 10 %	391 618	343 449
Känslighetsanalys av aktier, koncernen (tkr)	2015	2014
Inverkan på eget kapital		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-305 462	-267 890
Kursuppgång på aktier med 10 %	305 462	267 890

Spreadrisk

Med spreadrisk avses risken för förluster till följd av ändring i differensen mellan marknadsräntor på obligationer med kreditrisk och statspappersräntor.

Bolaget hanterar risken genom att fastställa limiter avseende hur stor del av den totala portföljen som får utgöras av obligationer med kreditrisk samt vilken rating deras emittenter ska ha. Limiterna sätts mot bakgrund av rådande marknadsförutsättningar och önskad nivå på risktagandet i placeringsportföljen. Att limitnivåerna inte överträds följs upp löpande och rapporteras till styrelsen.

Valutarisk

Bolaget har tillgångar i utländsk valuta. Målsättningen är dock att i princip eliminera effekten av valutakursförändringar. Av denna anledning kurs-säkras exponeringen med hjälp av valutaterminer. USD, EUR, GBP, JPY var vid årsskiftet valutasäkrade till 100 % med någon procents avvikelser för USD. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, före effekten av valutasäkring, till cirka 1 342 (1 422) Mkr och efter valuta-säkring till 432 (828) Mkr.

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2015	2014
Inverkan på vinst före skatt		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	-488	-36 923
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	-	-1 649
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	-	-530
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	-	837
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	-42 674	-44 552
Totalt samtliga valutor	-43 163	-82 816

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2015	2014
Inverkan på eget kapital		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	-381	-28 800
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	-	-1 286
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	-	-413
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	-	653
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	-33 286	-34 750
Totalt samtliga valutor	-33 667	-64 596

Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 % mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis. För ytterligare information avseende derivat se not 21.

Ränterisk

Ränterisk är risken för förluster till följd av ändring i marknadsräntornas nivå eller volatilitet.

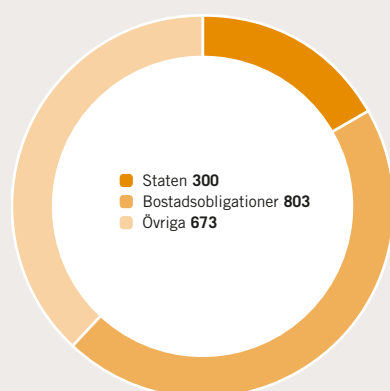
Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2015	2014
<i>Inverkan på vinst före skatt</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-51 843	-72 485
Räntenedgång med 1 %	56 029	80 189
Känslighetsanalys ränterisk (tkr)	2015	2014
<i>Inverkan på eget kapital</i>		
Ränteuppgång med 1 %	-40 438	-56 538
Räntenedgång med 1 %	43 703	62 547

Tabellen visar effekten på vinst och kapital vid upp- eller nedgång i räntenivån.

Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 776 (1 866) Mkr. Bolagets ränteportfölj förvaltas externt och består huvudsakligen av statsobligationer och bostadsobligationer.

Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Under 2014 tillkom en ny typ av ränterisk genom övertagandet av skadelivräntor från LFAB. Till skillnad från övriga försäkringstekniska tillgångar värderas skadelivräntor med marknadsränta. Skadelivräntorna omvärderas varje månad med nya marknadsräntor. Per den sista december 2015 uppgick bolagets åtagande avseende skadelivräntor till 313 (319) Mkr.

Ränterisken styrs genom att låta durationen i räntepaceringen vara densamma som durationen i bolagets åtaganden. Ett visst avvikelseintervall från detta mål är dock tillåtet. Ränterisken övervakas genom att durationen i ränteportföljen jämförs med det uppsatta durationsmålet. Durationen i ränteportföljen uppgår för närvarande till 4,0 år (5,2). Risken i ränteportföljen övervakas dessutom genom att den procentuella andelen som enskild noterad räntepacering utgör i förhållande till total ränteportfölj beräknas.

Diagrammet visar hur bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika typer av emittenter. Föregående år var fördelningen Staten 532 Mkr, Bostadsobligationer 682 Mkr och Övriga 652 Mkr.

Fastighetsrisk

Med fastighetsrisk avses risken för förluster till följd av ändring i priset på fastigheter. Bolagets direkta exponering i fastigheter uppgår till totalt 132,1 (125,3) Mkr. För Dalarnas Försäkringsbolags del är fastighetsrisken relativt begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del 2,3 (2,3) % av bolagets placeringstillgångar.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (tkr)	2015	2014
<i>Inverkan på resultat före skatt</i>		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	-16 600	-15 380
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	22 814	20 749
Förändringar av hyresnivåerna med +10 % i direktägda fastigheter	1 420	1 410
Förändringar av hyresnivåerna med -10 % i direktägda fastigheter	-1 420	-1 410

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för förluster till följd av att placeringstillgångar inte är väl diversifierade. Bolagets strävan är att ha en väldiversifierad placeringsportfölj och fastställer genom normalportföljens limitnivåer för respektive tillgångsslag en god diversifiering mellan tillgångsslag, geografiska marknader och enskilda emittenter. Innehavet i LFAB utgör det största bidraget till bolagets koncentrationsrisk. Innehavet är att betrakta som en strategisk placering.

Motpartsrisk

Med motpartsrisk avses risk för förluster till följd av att motparter inte kan fullfölja sina åtaganden och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. För att begränsa risken beslutar styrelsen vilken kreditvärdering (rating) en motpart minst skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter. Dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtäkningsregler. Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har ett nedskrivningsbehov eller är oreglerade.

Kreditkvalitet i finansiella tillgångar (Mkr), rating från Standard & Poor.	2015	2014
Kreditbetyg		
AAA	1 227	1 305
AA	-	-
A	2 265	1 970
B+	122	111
BB	59	-
BBB	185	219
saknar rating	1 835	1 696
Totalt	5 693	5 301

Tabellen ovan visar kreditkvalitet (Standard & Poor) för bolagets finansiella tillgångar

För placeringar i räntebärande värdepapper gäller att utfärdaren ska ha hög kreditvärdighet. Vid investering i enskilt värdepapper fordras en långfristig rating minst motsvarande BBB/Baa (S&P/Moody's).

För motparter avseende återförsäkring gäller dessutom följande: Dalarnas Försäkringsbolag köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB och länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador.

För att begränsa motpartsrisk avseende återförsäkring har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än

fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare. Dalarnas Försäkringsbolag har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 471 (695) Mkr avseende återförsäkrares andel av oreglerade skador.

Kreditbetyg	Andel 2015	Andel 2014
AA	44,8%	39,0%
A	54,0%	45,0%
BBB	0,7%	13,0%
Saknar rating (länsförsäkringsbolagen)	0,5%	3,0%

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån kreditvärdering, S&P eller motsvarande.

Affärsrisk

Affärsrisk omfattar risk för förluster till följd av affärsstrategier och affärsbeslut som visar sig vara missriktade, konkurrenters åtgärder, omvärldsförändringar och negativa rykten om bolaget, liksom en oväntad nedgång i intäkter från exempelvis volymminskningar.

Affärsrisk hanteras på styrelse- och ledningsnivå genom analyser och beslut dels inför strategiska vägval om inriktningen av verksamheten, dels i den årliga egna risk och solvensanalysen samt affärsplaneringsprocessen och då utvecklingen på marknaden så kräver. De specifika affärsrisker som vid var tid bedöms som viktigast följs fortlöpande upp på ledningsnivå.

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk

Likviditetsrisk inklusive finansieringsrisk är risken för att egna åtaganden inte kan fullgöras på grund av brist på likvida medel eller för att de kan fullgöras endast genom upplåning till avsevärt högre kostnad än normalt eller genom avyttring av tillgångar till underpris.

För Dalarnas Försäkringsbolag är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 7 % av totala ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar (netto)

Mkr	Redovisat värde			Kassaflöden		
	Totalt	Varav utan kontraktssenliga förfall	Varav med kontraktssenliga förfall	0 – 12 månader	2015 – 2018	2019 –
Finansiella tillgångar	5 842	4 066	1 776	-	1435	341
Finansiella skulder	-	-	-	-	-	-
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	2 668	2 668	-	-481	-643	-1 544

3 PREMIEINKOMST

	2015	2014
Direkt försäkring i Sverige	1 162 414	1 114 304
Mottagen återförsäkring	70 479	351 434
S:a premieinkomst	1 232 893	1 465 738

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Dalarnas Försäkringsbolag en provision.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv var fram till 2015 förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kunde bli återbetalningsskyldigt om en kund slutade att betala in sina premier. Annullationsansvaret är nu borttaget, varför bolagets risk i avseende ersättning från Länsförsäkringar Liv uppgår till 0 (6) Mkr per år.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Dalarnas Försäkringsbolag skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till cirka 69 (57) Mkr.

Operativa risker

Operativ risk är risk för förluster till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade interna processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. I processen för hantering och kontroll av operativa risker ingår identifiering, mätning, övervakning, hantering och rapportering.

Analys av operativ risk genomförs årligen i verksamheten. Operativa risker identifieras, potentiella konsekvenser värderas och sannolikheter att risker inträffar bedöms. För väsentliga risker utarbetas handlingsplaner som följs upp regelbundet. Bolagets kontinuitetsplan uppdateras och fastställs årligen. Inträffade incidenter registreras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis. Incidentrapporteringen används också kontinuerligt som input i riskidentifieringsarbetet.

Uppföljning och kontroll genomförs i syfte att styra verksamheten i enlighet med god intern styrning och kontroll. De största riskerna och mest väsentliga kontrollerna i bolagets affärskritiska processer kategoriseras som nyckelkontroller, vilka dokumenteras och rapporteras till styrelsen kvartalsvis.

4 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2015	2014
Överförd kapitalavkastning	24 726	33 210
Räntesatser, procent		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	1,5%	2,0%
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	1,5%	2,0%
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	0,0%	0,4%

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

5

UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2015	2014	2015	2014	2015	2014
Utbetalda försäkringsersättningar	-910 903	-882 505	205 766	157 599	-705 137	-724 907
Driftskostnader för skadereglering	-76 197	-81 995	-	-	-76 197	-81 995
S:a utbetalda försäkringsersättningar	-987 100	-964 500	205 766	157 599	-781 334	-806 902

6

DRIFTSKOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Funktionsindelade				
Anskaffningskostnader	-101 605	-93 039	-101 605	-93 040
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	26 284	-355	26 284	-355
Administrationskostnader	-72 569	-90 856	-64 809	-83 119
Provisioner i avgiven försäkring	-18 129	21 872	-18 129	21 872
S:a driftskostnader	-166 019	-162 379	-158 259	-154 642
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Kostnadsslagsindelade				
Personalkostnader	-227 176	-212 462	-226 909	-212 164
Lokalkostnader	-10 122	-10 108	-10 122	-10 108
Avskrivningar	-8 773	-8 784	-1 280	-1 345
Övrigt (inkl. provisioner i mott ÅF)	-108 101	-99 953	-108 101	-99 953
S:a totala driftskostnader	-354 173	-331 307	-346 413	-323 570
Avgår				
Driftskostnader i finansförvaltningen	-8 508	-8 120	-8 508	-8 120
Skaderegleringskostnader (Not B i resultatanalysen)	-76 197	-81 995	-76 197	-81 995
Kostnader förmedlad affär, netto	-103 450	-78 813	-103 450	-78 813
S:a avgående poster	-188 154	-168 928	-188 154	-168 928
Driftskostnader	-166 019	-162 379	-158 259	-154 642

Av driftskostnaderna avser 8 129 (8 355) tkr operationell leasing.

Väsentliga leasingavtal finns inom områdena datorutrustning, kontorslokaler, kopieringsutrustning samt bilar.

	2015	2014
<i>Avtalade framtida leasingavgifter som förfaller till betalning:</i>		
inom ett år	7 655	7 494
mellan ett och fem år	12 072	15 964
senare än fem år	-	-

Skillnaden mellan moderbolaget och koncernens driftskostnader utgörs av: aktivering av immateriella tillgångar, avskrivningar på immateriella tillgångar och rörelsefastigheter och aktuariella förändringar på avtalsenliga 62-års pensioner.

7

ÖVRIGA TEKNISKA KOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Premier TFF	11 225	11 328	11 225	11 328
Skadekostnader TFF	-14 123	-17 260	-14 123	-17 260
Driftskostnader TFF	-2 017	-2 012	-2 017	-2 012
Ränteintäkter TFF	254	1 060	254	1 060
Totalt resultat TFF	-4 661	-6 885	-4 661	-6 885

Ansvarsförbindelse

Av trafikskadelagen och trafikförsäkringsförordningen följer att försäkringsbolag som meddelar trafikförsäkring i Sverige är skyldiga att vara medlemmar i Trafikförsäkringsföreningen (TFF). Av reglerna följer att medlemsbolagen har ett solidariskt ansvar att finansiera verksamheten i TFF. Detta hanteras genom att det årliga nettounderskottet för TFF fördelas mellan medlemsbolagen på basis av bolagens premievolymer för trafikförsäkring genom en årlig avräkning som fastställs av TFFs stämma. Av det solidariska ansvaret följer att det enskilda medlemsbolaget kan ha en eventuell tillkommande förpliktelse gentemot TFF i det fall något annat medlemsbolag inte kan fullgöra sina egna förpliktelser eller i det fall de reserver för oreglerade skador som hålls av TFF:en visar sig otillräckliga. Då en eventuell förpliktelse kan bero på en mängd olika variabler och situationer så är den i princip omöjlig att bestämma till ett storleksmässigt belopp.

8

KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Hysesintäkter från byggnader och mark	4 675	4 314	4 675	4 314
Utdelning på aktier och andelar	43 556	8 393	43 556	8 393
<i>Ränteintäkter mm</i>				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 524	1 763	1 524	1 761
Valutaterminer	35 659	23 180	35 659	23 180
Valutakursvinst, brutto	504	11 205	504	11 205
<i>Realisationsvinster</i>				
– aktier och andelar	58 827	178 710	58 827	178 710
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	90 507	87 453	90 507	87 453
S:a kapitalavkastning, intäkter	235 252	315 019	235 252	315 017

9

KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

	2015	2014
Koncernen och moderbolaget		
Driftskostnader för byggnader och mark	-21 851	-33 752
Kapitalförvaltningskostnader	-8 704	-9 534
<i>Räntekostnader</i>		
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-2	-69
Valutaterminer	-113 264	-87 312
Valutakursförlust, brutto	-809	-1 342
<i>Realisationsförlust</i>		
– aktier och andelar	-109 161	-439
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-39 791	-34 802
S:a kapitalavkastning, kostnader	-293 582	-167 250

10

OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2015	2014	2015	2014
Koncernen				
<i>Orealiserat resultat</i>				
– byggnader och mark	10 865	10 311	-	-
– aktier och andelar	385 309	217 425	-	-
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	56 124	-46 875	-
– derivat	32 012	-	-	-21 285
S:a orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	428 186	283 860	-46 875	-21 285
Moderbolaget				
<i>Orealiserat resultat</i>				
– byggnader och mark	6 800	6 300	-	-
– aktier och andelar	397 708	264 489	-	-
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-	56 124	-46 875	-
– derivat	32 012	-	-	-21 285
S:a orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	436 521	326 913	-46 875	-21 285

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Koncernen 2015					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	383 092	-	-	-	383 092
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 000	-	-	-	4 000
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	-	-	-	-
S:a finansiella tillgångar	387 091	-	-	-	387 091

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-45 828	-	-45 828
Övriga skulder	-	-	-
S:a finansiella skulder	-45 828	-	-45 828

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Moderbolaget 2015					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	383 092	-	-	-	383 092
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 000	-	-	-	4 000
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	-	-	-	-
S:a finansiella tillgångar	387 092	-	-	-	387 092

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-45 828	-	-45 828
Övriga skulder	-	-	-
S:a finansiella skulder	-45 828	-	-45 828

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Koncernen 2014					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	461 041	-	-	-	461 041
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	109 791	-	-	-	109 791
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	-	-	-	-
S:a finansiella tillgångar	570 832	-	-	-	570 832

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-85 481	-	-85 481
Övriga skulder	-	-	-
S:a finansiella skulder	-85 481	-	-85 481

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Moderbolaget 2014					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	Summa
Aktier och andelar	461 041	-	-	-	461 041
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	109 789	-	-	-	109 789
Derivat	-	-	-	-	-
Övriga fordringar	-	-	-	-	-
S:a finansiella tillgångar	570 830	-	-	-	570 830

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-85 481	-	-85 481
Övriga skulder	-	-	-
S:a finansiella skulder	-85 481	-	-85 481

12 ÖVRIGA INTÄKTER OCH KOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Övriga intäkter				
Intäkt avs förmedlad affär Agria	2 154	1 978	2 154	1 978
Intäkt avs förmedlad affär Fastighetsförmedling	2 715	2 441	2 715	2 441
Intäkt avs förmedlad affär Liv	28 132	25 125	28 132	25 125
Intäkt avs förmedlad affär Bank	97 232	85 800	97 232	85 800
Intäkt avs förmedlad affär Gemensam kundservice	14 746	-	14 746	-
S:a övriga intäkter	144 979	115 344	144 979	115 344
Övriga kostnader				
Kostnad avs förmedlad affär Agria	-1 667	-1 668	-1 667	-1 668
Kostnad avs förmedlad affär Fastighetsförmedling	-2 885	-3 007	-2 885	-3 007
Kostnad avs förmedlad affär Liv	-26 722	-26 517	-26 722	-26 517
Kostnad avs förmedlad affär Bank	-85 197	-81 508	-85 197	-81 508
Kostnad avs förmedlad affär Gemensam kundservice	-21 548	-	-21 548	-
S:a övriga kostnader	-138 020	-112 701	-138 020	-112 701
S:a övriga intäkter och kostnader	6 959	2 644	6 959	2 644

13 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	-14 008	-10	-14 008	-10
S:a aktuell skatt	-14 008	-10	-14 008	-10
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-2 988	-54 378	-27 652	-34 742
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-	-	-	-
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-	-	-	-
S:a uppskjuten skattekostnad	-2 988	-54 378	-27 652	-34 742
Totalt redovisad skattekostnad	-16 996	-54 388	-41 660	-34 752
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	259 037	388 202	371 146	298 949
Skatt enligt gällande skattesats (22,0%)	-56 988	-85 404	-81 652	-65 769
<i>Skatteeffekt av:</i>				
– ej avdragsgilla kostnader	-51 562	-392	-51 562	-392
– ej skattepliktiga intäkter	92 508	32 412	92 508	32 412
– ej bokförda avdragsgilla kostnader	676	568	676	568
– ej bokförda skattepliktiga intäkter	-1 630	-1 571	-1 630	-1 571
Redovisad skattekostnad	-16 996	-54 388	-41 660	-34 752
Gällande skattesats	22,0%	22,0%	22,0%	22,0%
Effektiv skattesats	6,6%	14,0%	11,2%	11,6%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat

Koncernen	2015			2014		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster	1 638 000	-360 360	1 277 640	1 870	-411	1 459
Övrigt totalresultat	1 638 000	-360 360	1 277 640	1 870	-411	1 459

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

13 SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Uppskjuten skatt				
<i>Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader</i>				
Placeringstillgångar	213 328	187 593	213 328	187 593
Immateriella tillgångar	-	754	-	-
Obeskattade reserver	257 051	280 902	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	-360 360	-411	-	-
Övriga temporära skillnader	372 567	11 120	12 660	10 743
S:a avsättning för skatter	482 586	479 958	225 988	198 336

14 IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen	2015	2014
Internt upparbetad		
Akkumulerade anskaffningsvärden	45 884	45 884
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-42 457	-39 028
Årets avskrivningar enligt plan	-3 427	-3 429
Vid årets slut	-45 884	-42 457
S:a immateriella tillgångar	-	3 428

Posten avser utveckling av motorförsäkringssystemen Rally och Sally samt den för Länsförsäkringsgruppen gemensamt utvecklade Internetbutiken.

Rally togs i bruk under år 2006, Internetbutiken 2008 och Sally 2011. Ovanstående system har en beräknad nyttjandeperiod på 5 år och skrivs av med 20 % per år från driftsättningstidpunkten. Rally och internetbutiken är fullt avskrivet. Sallys avskrivning påbörjades under 2011.

15 RÖRELSEFASTIGHETER / BYGGNADER OCH MARK

Koncernen	Efter omvärdering	Före omvärdering	Efter omvärdering	Före omvärdering
	2015-12-31	2015-12-31	2014-12-31	2014-12-31
Anskaffningsvärden, omvärderade	160 078	131 881	146 371	131 881
Akkumulerade avskrivningar	-27 978	-23 050	-21 071	-18 985
Redovisat värde	132 100	108 831	125 300	112 896
Verkligt värde		125 300		125 300
Omvärderat avskrivet anskaffningsvärde	2015-12-31		2014-12-31	
Ingående balans	125 300		119 000	
Aktiverade förbättringar	-		-	
Nedskrivning	-		-	
Avyttringar	-		-	
Årets planmässiga avskrivningar före omvärdering	-4 065		-4 011	
Omvärdering av rörelsefastigheter	10 865		10 311	
Utgående balans	132 100		125 300	
Historiska anskaffningsvärden minskade med planmässiga avskrivningar	108 831		112 896	
Omvärderingseffekt mot omvärderingsreserven	-		-	
Antaganden vid värdering till verkligt värde	2015		2014	
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra, tkr	13 881 / 14 203		13 783 / 15 349	
Kalkylränta vid diskontering, procent	8,6%-9,3%		9,2%-9,4%	
Direktavkastningskrav, procent	6,7%-7,4%		7,1%-7,5%	

Omvärderingsmetod

De två största fastigheterna har värderats av externt värderingsföretag. Verkligt värde har beräknats med användandet av en ortsprismetod och avkastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste årsskifte. I värdet ingår även en fritidsfastighet och en förrådslokal som är värderade till totalt 3,4 Mkr (3,3). Dessa har värderats internt genom att jämföra med liknande objekt som har försålts under året. Koncernen har inga lånekostnader för fastigheterna.

15 RÖRELSEFASTIGHETER / BYGGNADER OCH MARK

Byggnader och mark, Moderbolaget	2015	2014
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	140 609	140 609
Aktivering förbättringar	-	-
Vid årets slut	140 609	140 609
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	-15 309	-21 609
Värdejustering	6 800	6 300
Vid årets slut	-8 509	-15 309
Totalt värde byggnader och mark	132 100	125 300

16 MATERIELLA TILLGÅNGAR

	2015	2014
<i>Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier</i>		
Vid årets början	28 683	27 631
Nyanskaffningar	907	1 051
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Vid årets slut	29 590	28 683
<i>Akkumulerade avskrivningar enligt plan</i>		
Vid årets början	-18 326	-16 981
Avyttringar och utrangeringar	-	-
Årets avskrivning enligt plan	-1 280	-1 345
Vid årets slut	-19 607	-18 326
S:a materiella tillgångar	9 983	10 356

17 AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Moderbolaget
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556683-6044
1 000 aktier, ägarandel 100 %.

	2015	2014
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	68 642	68 642
Inköp	-	-
Försäljningar	-	-
Vid årets slut	68 642	68 642
Uppskrivning	229 954	229 954
Akkumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	330 787	253 329
Värdejustering	151 744	77 458
Vid årets slut	482 531	330 787
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	781 126	629 382

18 AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Koncernen
PE Secondary PE Investments S.A , reg. nr. B187873
175 439 aktier, ägarandel 35,1 %.

	2015	2014
Akkumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	276 978	229 914
Inköp	-	175
Likvidation	-92 333	-
Andel i årets resultat	12 400	-86 234
Andel i övrigt total resultat	-	-
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	-	133 123
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	197 044	276 978

	2015	2014
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	-	103 520
Skulder	-	-17 253
Intäkter	-	19 011
Resultat	-	-143 648
Ägarandel %	-	35,1
Registreringsland	Luxemburg	Luxemburg
Tillgångar	197 221	190 883
Skulder	-177	-171
Intäkter	34 508	23 536
Resultat	6 332	190 536
Ägarandel %	35,1	35,1

19 AKTIER OCH ANDELAR

	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2015	2014	2015	2014
Moderbolaget	2 938 013	2 528 130	2 018 858	1 740 761
Koncernen	3 719 139	3 157 512	2 317 455	2 039 358

Ytterligare information om finansiella instrument finns i Not 20.

20 OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Koncernen	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2015	2014	2015	2014
Svenska staten	300 058	532 406	297 346	513 151
Svenska kommuner	125 061	88 354	120 429	82 138
Svenska bostadsinstitut	803 061	681 671	795 775	663 628
Övriga svenska emittenter	119 793	94 362	119 899	92 747
Övriga utländska emittenter, räntefonder	428 405	469 310	398 640	421 317
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	1 866 103	1 732 088	1 772 980
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>1 776 377</i>	<i>1 866 103</i>	<i>1 732 088</i>	<i>1 772 980</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	117 975	235 995	73 683	142 780
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	82 387	-	76 767
Mellan 1 och 5 år	1 434 949	983 049	1 399 195	934 315
Över 5 år	341 428	800 667	332 893	761 899
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	1 866 103	1 732 088	1 772 980

Moderbolaget	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2015	2014	2015	2014
Svenska staten	300 058	532 406	297 346	513 151
Svenska kommuner	125 061	88 354	120 429	82 138
Svenska bostadsinstitut	803 061	681 671	795 775	663 628
Övriga svenska emittenter	119 793	94 362	119 899	92 747
Övriga utländska emittenter	428 405	469 310	398 640	421 317
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	1 866 103	1 732 088	1 772 980
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>1 776 377</i>	<i>1 866 103</i>	<i>1 732 088</i>	<i>1 772 980</i>
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden*	117 975	235 995	73 683	142 780
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde understiger nominella värden*	-	-	-	-
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	-	82 387	-	76 767
Mellan 1 och 5 år	1 434 949	983 049	1 399 195	934 315
Över 5 år	341 428	800 667	332 893	761 899
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	1 866 103	1 732 088	1 772 980

*) Räntefonder ej medräknat, nominellt värde erhålls ej.

21 DERIVAT

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2015	2014	2015	2014
<i>Placeringsstillgångar</i>				
Aktiewarrants	-	-	-	-
Valutaterminer	16 792	-	16 792	-
S:a derivat	16 792	-	16 792	-
<i>Skulder</i>				
Aktiewarrants	-	-	-	-
Valutaterminer	-	15 220	-	15 220
S:a derivat	-	15 220	-	15 220

21 DERIVAT

	Verkligt värde		Bokfört värde	
	2015	2014	2015	2014
<i>Förfallostruktur: warrants</i>				
Mindre än ett år	-	-	-	-
Mellan 1 och 5 år	-	-	-	-
Över 5 år	-	-	-	-
S:a warrants	-	-	-	-
<i>Förfallostruktur: terminer</i>				
Mindre än ett år	16 792	15 220	16 792	15 220
Mellan 1 och 5 år	-	-	-	-
Över 5 år	-	-	-	-
S:a terminer	16 792	15 220	16 792	15 220

	Verkligt värde		Underliggande nominellt belopp	
	2015	2014	2015	2014
<i>Valutaterminer, fördelat på valuta</i>				
EUR/SEK-terminer	1 348	-2 650	167 680	151 498
GBP/SEK-terminer	2 457	-1 736	69 318	55 203
JPY/SEK-terminer	415	-2 873	99 837	101 860
USD/SEK-terminer	12 572	-7 962	615 508	285 048
S:a terminer	16 792	-15 220	952 342	593 609

22 REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Koncernen 2015						
<i>Finansiella tillgångar</i>	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	197 044	-	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar	3 719 139	-	-	-	3 719 139	3 719 139
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	-	1 776 377	1 776 377
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	-	16 792	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	654	-	654	654
Andra tillgångar	-	-	160 808	-	160 808	160 808
S:a finansiella tillgångar	5 692 560	16 792	161 462	-	5 870 814	5 870 814

Innehav för handelsändamål				Övriga skulder	Summa
<i>Finansiella skulder</i>					
Derivat				-	-
Övriga skulder				189 960	189 960
S:a finansiella skulder				189 960	189 960

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet						
Moderbolaget 2015						
<i>Finansiella tillgångar</i>	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	197 044	-	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar koncernbolag	781 126	-	-	-	781 126	781 126
Aktier och andelar övrigt	2 938 013	-	-	-	2 938 013	2 938 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	-	1 776 377	1 776 377
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	-	16 792	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	654	-	654	654
Andra tillgångar	-	-	160 328	-	160 328	160 328
S:a finansiella tillgångar	5 692 560	16 792	160 982	-	5 870 334	5 870 334

<i>Finansiella skulder</i>	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	-	85 051	85 051
S:a finansiella skulder	-	85 051	85 051

Koncernen 2014	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
		Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Finansiella tillgångar	Via identifiering					
Aktier och andelar intressebolag	276 978	-	-	-	276 978	276 978
Aktier och andelar övrigt	3 157 512	-	-	-	3 157 512	3 157 512
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 866 103	-	-	-	1 866 103	1 866 103
Upplupen ränteintäkt	2 492	-	-	-	2 492	2 492
Derivat	-	-	-	-	-	-
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	901	-	901	901
Andra tillgångar	-	-	259 007	-	259 007	259 007
S:a finansiella tillgångar	5 303 084	-	259 908	-	5 562 992	5 562 992

<i>Finansiella skulder</i>	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	15 220	-	15 220
Övriga skulder	-	84 845	84 845
S:a finansiella skulder	15 220	84 845	100 066

Moderbolaget 2014	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
Finansiella tillgångar	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Aktier och andelar intressebolag	276 978	-	-	-	276 978	276 978
Aktier och andelar koncernbolag	629 382	-	-	-	629 382	629 382
Aktier och andelar övrigt	2 528 130	-	-	-	2 528 130	2 528 130
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 866 103	-	-	-	1 866 103	1 866 103
Upplupen ränteintäkt	2 492	-	-	-	2 492	2 492
Derivat	-	-	-	-	-	-
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	901	-	901	901
Andra tillgångar	-	-	258 526	-	258 526	258 526
S:a finansiella tillgångar	5 303 084	-	259 427	-	5 562 512	5 562 512

<i>Finansiella skulder</i>	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	15 220	-	15 220
Övriga skulder	-	84 845	84 845
S:a finansiella skulder	15 220	84 845	100 066

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Tillgångarna i LFAB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det är i dotterbolagen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår.

Länsförsäkringar PE Secondary substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från Länsförsäkringar PE Holding till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till Länsförsäkringar PE Holding. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i Länsförsäkringar PE Holding är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodell för värdering av bolaget, om framtida vinstmarginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i Länsförsäkringar PE Holding av förändringar i valutakursen på USD och Euro.

DFF AB äger endast andelar i fastighetsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på Humlegårdenaktierna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive koncerns egna kapital plus övertärdet i fastigheter, övertärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värderingsmetod som bäst avspeglar värdet på DFF AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastigheterna är en ökning av avkastningskravet. Direktavkastningskravet ligger i spannet 4,6 % – 7,5 % med medelvärdet 5,6 %.

Övriga fastigheter har värderats av externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Direktavkastningskravet ligger i spannet 2,0 % – 2,2 % med medelvärdet 2,0 %.

Dalarnas Försäkringsbolag gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkorrekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Koncernen 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar	1 653 643	-	2 065 496	3 719 139
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	1 776 377
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	16 792
S:a	3 430 020	-	2 262 540	5 709 352
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	189 960	-	-	189 960
S:a	189 960	-	-	189 960

Moderbolaget 2015	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	197 044	197 044
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	781 126	781 126
Aktier och andelar övrigt	1 654 123	-	1 283 890	2 938 013
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 776 377	-	-	1 776 377
Övrig utlåning	-	-	-	-
Upplupen räntetäkt	-	-	-	-
Derivat	-	16 792	-	16 792
S:a	3 430 500	16 792	2 262 060	5 709 352
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	-	-	-
Övriga skulder	85 051	-	-	85 051
S:a	85 051	-	-	85 051

Koncernen 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	276 978	276 978
Aktier och andelar övrigt	1 384 036	-	1 773 476	3 157 512
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 866 103	-	-	1 866 103
Upplupen ränteintäkt	2 492	-	-	2 492
Derivat	-	-	-	-
S:a	3 252 630	-	2 050 454	5 303 084
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	15 220	-	15 220
Övriga skulder	84 845	-	-	84 845
S:a	84 845	15 220	-	100 066

Moderbolaget 2014	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
<i>Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde</i>				
Aktier och andelar intressebolag	-	-	276 978	276 978
Aktier och andelar koncernbolag	-	-	629 382	629 382
Aktier och andelar övrigt	1 384 036	-	1 144 094	2 528 130
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 866 103	-	-	1 866 103
Upplupen ränteintäkt	2 492	-	-	2 492
Derivat	-	-	-	-
S:a	3 252 630	-	2 050 454	5 303 084
<i>Finansiella skulder värderade till verkligt värde</i>				
Derivat	-	15 220	-	15 220
Övriga skulder	84 845	-	-	84 845
S:a	84 845	15 220	-	100 066

Koncernens och moderbolagets innehav i Länsförsäkringar AB-koncernen är 1 278 681 (1 139 305) tkr.

ÅTERFÖRSÄKRARES ANDEL AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

	2015	2014
Återförsäkrares andel i ingående avsättning för oreglerade skador	695 233	409 393
Återförsäkrares andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	-223 764	285 841
S:a återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	471 469	695 233

LIKVIDA MEDEL / KASSA OCH BANK

Koncernen	2015	2014
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	160 808	259 007
S:a enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	160 808	259 007
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-
Moderbolaget	2015	2014
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	160 328	258 526
S:a enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	160 328	258 526
Beviljad checkkredit uppgick till	-	-
Utnyttjad del av checkkredit	-	-

FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Moderbolaget	2015	2014
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	11 530	11 885
Årets avsättning	37 814	11 530
Årets avskrivning	-11 530	-11 886
S:a förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	11 530
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	37 814	11 530

EGET KAPITAL

Bundet eget kapital

Reservfond

Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.

Uppskrivningsfond

Posten omfattar belopp som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.

Periodiseringsfond

Syftet med periodiseringsfonder är att skjuta upp en del av beskattningen till senare år.

Fritt eget kapital

Balanserade vinstmedel

Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.

Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

27 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVARDRÖJANDE RISKER

	2015	2014
<i>Avsättning för ej intjänade premier</i>		
Vid årets början	509 953	489 323
Försäkring tecknad under perioden	1 232 893	1 465 738
Intjänade premier under perioden	-1 210 966	-1 445 108
Andra förändringar	-	-
Vid årets slut	531 880	509 953
<i>Avsättning för kvardröjande risker</i>		
Vid årets början	-	4 236
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	-	-
Nya avsättningar under perioden	-	-4 236
Andra förändringar	-	-
Valutaeffekt	-	-
Vid årets slut	-	-
S:a avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 880	509 953

Från och med 2013 redovisas ej intjänade premier och kvardröjande risker brutto och avdragna rabatter redovisas under förutbetalda kostnader och upplupna intäkter.

28 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

	2015			2014		
	Brutto	Återförsäkras andel	Netto	Brutto	Återförsäkras andel	Netto
<i>Avsättning för oreglerade skador</i>						
Ingående balans rapporterade skador	1 036 915	-379 215	657 700	742 342	-165 094	577 248
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 097 603	-316 018	781 585	922 202	-244 298	677 904
IB skadelivräntor	318 834	-	318 834	-	-	-
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	80 806	-	80 806	76 610	-	76 610
S:a Ingående balans	2 534 159	-695 233	1 838 926	1 741 154	-409 393	1 331 762
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	744 872	-27 102	717 770	1 334 783	-472 610	862 173
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	-910 903	205 766	-705 137	-882 505	157 599	-724 907
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	-62 636	46 099	-17 537	-110 014	29 171	-80 843
Effekt av beståndsoverlåtelse						
Verkligt värde övertag bestånd trafik (enl BR)	-	-	-	142 572	-	142 572
Anpassning till bolagets red.principer (enl RR)	-	-	-	-10 665	-	-10 665
Livränterörelse	-	-	-	318 834	-	318 834
S:a Utgående balans	2 305 491	-471 469	1 834 022	2 534 159	-695 233	1 838 926
UB rapporterade skador	757 462	-173 030	584 432	1 036 915	-379 215	657 700
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	1 167 003	-298 439	868 564	1 097 603	-316 018	781 585
UB skadelivräntor	312 794	-	312 794	318 834	-	318 834
UB avsättning för skaderegleringskostnader	68 232	-	68 232	80 806	-	80 806

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Vid diskontering har en diskonteringsränta om 1,25 % (1,25) använts. Diskonteringsräntan är baserad på medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2011–2015, där värdet för 2015 beräknas som genomsnitt över perioden jan–aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Avsättning för inträffade och rapporterade skador (kända skador) f.e.r. uppgår till 584 432 tkr (657 700). I avsättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 207 892 tkr (223 723). Skadereserven för inträffade och rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 230 105 tkr (247 151). Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (okända skador) f.e.r. uppgår till 868 564 tkr (781 585). I avsättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 653 001 tkr (578 567). Skadereserven för inträffade men ej rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 728 581 tkr (646 462).

29 AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING OCH RABATTER

	2015	2014
Ingående balans återbäring och rabatter	153 093	274 451
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	-1 160	-201 358
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	150 000	80 000
Årets avsättning för rabatter	301 933	153 093

30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Pensionsförpliktelser				
Pension till tidigare VD	1 039	1 289	1 039	1 289
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	11 894	15 872	9 942	15 824
S:a avsättning för pension och liknande förpliktelser	12 933	17 161	10 980	17 112
Avsättning för åtagande enligt avtal				
Redovisat värde vid periodens ingång	17 161	18 064	17 112	20 184
Avsättningar som gjorts under perioden	964	2 246	-940	77
Belopp som tagits i anspråk under perioden	-5 192	-3 149	-5 192	-3 149
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	-	-	-	-
Redovisat värde vid periodens utgång	12 933	17 161	10 980	17 112

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 65 procent av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns en avsättning till en tidigare Vd som är ett fastställt belopp som räknas upp med en avkastningsprocent varje år och en avsättning till en kapitalförsäkring till nuvarande Vd som uppgår till 1 132 tkr.

Koncernen	2015	2014
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	10 762	15 078
Nuvärdet av nettoförpliktelser	10 762	15 078
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	10 762	15 078
Avsättning särskild löneskatt	2 101	2 944
Övrig pensionsavsättning	8 660	12 134
S:a	10 762	15 078
Nettobeloppet redovisat i följande poster i rapporten över finansiell ställning		
Övriga avsättningar	10 762	15 078
Övriga skulder	-	-
S:a	10 762	15 078
Pensionskostnad	2015	2014
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	333	449
Räntekostnad	73	274
Reglering	183	-465
S:a pensionskostnad för året	589	258
Pensionsskuld	2015	2014
Förpliktelsens nuvärde	10 762	15 078
Skuld att redovisa i balansräkningen	10 762	15 078

30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Förpliktelsens nuvärde	2015	2014
Förpliktelse för förmånsbestämda planer den 1 januari	15 078	16 063
Kostnad för tjänstgöring innevarande period	333	449
Räntekostnad	73	274
Utbetalda ersättningar	-	-
Minskning av förpliktelsens nuvärde till följd av reglering	-6 359	-3 579
Aktuariella vinster (-) och förluster (+)	1 638	1 870
Förpliktelsens nuvärde den 31 december	10 763	15 078

Population

Aktiva	16	24
--------	----	----

S:a	16	24
------------	-----------	-----------

Förändring av pensionsskuld som redovisas i balansräkningen

	2015	2014
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets början	15 078	16 063
Pensionskostnad	589	258
Minskning av pensionsskuld till följd av reglering	-6 542	-3 114
Aktuariell vinst (-)/ förlust att redovisa i övrigt totalresultat	1 638	1 870
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets slut	10 763	15 078

Aktuariella antaganden

	2015-12-31	2014-12-31
Diskonteringsränta	0,4%	0,5%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	Ej tillämplig	Ej tillämplig
Förväntad löneökningstakt	2,3%	2,3%
Förändring inkomstbasbelopp	2,3%	2,3%
Inflation	1,0%	0,6%
Livslängd	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31
Personalomsättning	5,7%	7,4%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	55,0%	55,0%

Tillkommande upplysningar aktuariella vinster/förluster

	2015	2014
Erfarenhetsbaserad justering avseende de förmånsbestämda förpliktelserna	-1 509	-1 594
Effekt av ändrade antaganden	-129	-276
Total aktuariell vinst / (-) förlust	-1 638	-1 870
Ackumulerade aktuariella vinster/ (-) förluster redovisade i övrigt totalresultat	-894	744

Avgiftsbestämda pensionsplaner

Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelser. I redoviseringen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovan nämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

	2015	2014
Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner	17 074	16 242

31 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2015	2014	2015	2014
Leverantörsskulder	9 242	12 535	9 242	12 535
Källskatter	3 366	3 126	3 366	3 126
Premieskatteskuld	44 690	44 003	44 690	44 003
Övriga skulder*	132 661	47 293	27 752	25 181
S:a övriga skulder	189 960	106 957	85 051	84 845

* I koncernen ingår belopp för avseende återförsäkring. I moderbolaget redovisas detta på en egen balanspost.

33 NÄRSTÅENDE

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Koncernen						
<i>Närståenderelation</i>						
Intresseföretag						
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 18	2015	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 18	2014	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2015	131	-	112	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2014	116	-	22	-	-
Andra närstående	2015	3 535	-	184	-	-
Andra närstående	2014	3 727	-	465	-	-

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
<i>Sammanställning över närståendetransaktioner</i>						
Moderbolaget						
<i>Närståenderelation</i>						
Dotterföretag						
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2015	-	-	-	-	-
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 17	2014	-	-	-	-	-
Intresseföretag						
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 18	2015	-	-	-	-	-
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 18	2014	-	-	-	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2015	131	-	112	-	-
Nyckelpersoner i ledande ställning	2014	116	-	22	-	-
Andra närstående	2015	3 535	-	184	-	-
Andra närstående	2014	3 727	-	465	-	-

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning

Resultatdelning

De anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare omfattas av samma system.

Pensioner

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har samma pensionsvillkor som övrig personal, dock med tillägget att bolaget årligen erlägger ett basbelopp avseende kompletterade tjänstepension.

32 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2015	2014
Förutbetalda premier	110 019	101 498
Semesterlöneskuld	8 735	8 350
Provisioner	516	361
Sociala kostnader	6 582	5 921
Räntekostnader	1 172	-
Övrigt	6 535	5 086
S:a upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	133 559	121 216

Avgångsvederlag

Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående

Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkrings-tagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i Not 34.

34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Moderbolaget	2015	2014
Medelantal anställda		
Män	136	127
Kvinnor	141	129
S:a medelantal anställda	277	256
Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader	2015	2014
Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (16) personer		
Löner och ersättningar	10 507	9 680
Sociala kostnader	6 387	6 235
varav pensionskostnader	2 850	2 931
S:a styrelse och ledande befattningshavare	16 894	15 915

34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Övriga medarbetare	2015	2014
Löner och ersättningar	120 262	113 101
varav rörlig ersättning	1 102	904
Sociala kostnader	59 400	54 143
varav pensionskostnader	22 520	19 250
S:a övriga medarbetare	179 661	167 244
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	130 769	122 781
varav rörlig ersättning	1 102	904
Sociala kostnader	65 786	60 378
varav pensionskostnader	25 371	22 181
S:a löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	196 555	183 159

34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning	2015			2014		
	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande, Maria Engholm	273	197	469	244	161	405
Styrelseledamot, vice ordf. Christer Lundgren	156	84	240	133	90	223
Styrelseledamot, Carin Nises	134	78	212	155	75	230
Styrelseledamot, Margareta Florén	111	62	173	111	56	167
Styrelseledamot, Martin Moreaus	134	65	198	133	62	195
Styrelseledamot, Marie Svan	134	86	219	133	53	186
Styrelseledamot, Christer Rosén	111	48	159	111	60	171
Vd, Anders Grånäs	2 196	-	2 196	2 135	-	2 135
Övriga ledande befattningshavare	6 642	-	6 642	5 968	-	5 968
S:a ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	9 889	618	10 508	9 124	557	9 680

Ersättning till arbetstagarrepresentanterna har ej utgått.

34 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Ersättning till styrelsen

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Fast arvode per år utgår med 5,0 basbelopp till ordförande, 3,0 basbelopp till vice ordförande och 2,0 basbelopp till övriga ledamöter. Rörligt arvode dvs. dagarvode utgår med 3 000 kronor per hel dag och 1 500 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen. Ersättning till företagsledning och övriga anställda som rapporterar direkt till verkställande direktör ska godkännas av styrelsen efter förslag av verkställande direktör. Styrelsens godkännande sker på aggregerad nivå med angivande av procentuell löneökning.

Enligt bolagsstämmans beslut utgår arvode till finansutskottets ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 1,0 basbelopp, ersättning till revisionsutskottets ledamöter på 0,5 basbelopp, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader avser 0 (-) tkr styrelsens ordförande och 959 tkr (969) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

Dalarnas Försäkringsbolag har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. Rörliga ersättningar finns endast i vissa avtal för säljande personal och utgör ca 1 procent av företagets totala lönekostnader.

För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har samma pensionsvillkor som övrig personal.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i Dalarnas Försäkringsbolag ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Alla anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

Pension

Till förmån för verkställande direktören har Dalarnas Försäkringsbolag tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2015-12-31 till 911 tkr (639). Under 2015 har 184 tkr (216) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag), individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2015	2014
Styrelseledamöter	44%	44%
Andra ledande befattningshavare	44%	33%

35 ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	2015	2014
<i>Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB</i>		
Revisionsuppdrag	694	433
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	-	-
Skatterådgivning	-	-
Andra uppdrag	69	69
S:a arvode och kostnadsersättningar till revisorer	763	502

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

36 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR ANGÅENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

Koncernen	Totalt 2015	Olycksfall och sjukdom	Motorford., övriga klasser	Brand och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man	Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
Premieinkomst, brutto	1 232 893	55 828	283 110	556 366	29 099	25 779	212 233	1 162 414	70 479
Premieintäkt, brutto	1 210 966	52 912	275 314	547 530	28 478	25 364	210 212	1 139 811	71 155
Försäkringsersättning, brutto	-758 432	-51 011	-202 480	-272 390	-12 212	-13 186	-124 692	-675 971	-82 461
Driftskostnad, brutto	-158 259	-6 993	-28 221	-88 162	-4 799	-4 091	-22 086	-154 351	-3 909
Resultat av avgiven återförsäkring	-118 934	-20 427	-6 442	-80 651	-5 335	-3 743	-2 336	-118 934	-
Skadeprocent, brutto (%)	62,6%	96,4%	73,5%	49,7%	42,9%	52,0%	59,3%	59,3%	115,9%

37 TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDEN

	Koncernen		Moderbolaget	
Betalda räntor och erhållen utdelning	2015	2014	2015	2014
Erhållen utdelning	43 556	8 393	43 556	8 393
Erhållen ränta	59 293	53 968	59 293	53 968
Erlagd ränta	-38 319	-33 644	-38 319	-33 644
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar av tillgångar	8 773	8 784	1 280	1 345
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar	77 528	-176 654	77 528	-176 654
Uppskrivning/värdeförändring	-381 312	-262 574	-389 647	-305 628
Förändring av avsättningar	133 714	399 780	133 447	399 482
S:a justeringar	-161 297	-30 664	-177 392	-81 455

Koncernen 2015	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	-	-	-
Materiella tillgångar	-	142 083	142 083
Aktier och andelar	3 719 138	197 044	3 916 182
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 776 377	1 776 377
Derivat	16 792	-	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	654	654
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
– Oreglerade skador	68 879	402 590	471 469
Skattefordran aktuell skatt	-	-	-
Övriga fordringar	624 543	-	624 543
Likvida medel	160 808	-	160 808
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	-	37 814
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	51 545	-	51 545
S:a tillgångar	4 679 519	2 518 747	7 198 267
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 880	-	531 880
– Oreglerade skador	378 419	1 927 072	2 305 491
– Återbäring och rabatter	-	301 933	301 933
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelser	2 545	10 389	12 933
– Skatter	482 586	-	482 586
– Övriga avsättningar	-	-	-
Derivat	-	-	-
Aktuell skatteskuld	14 171	-	14 171
Övriga skulder	189 960	-	189 960
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	133 558	-	133 559
S:a skulder och avsättningar	1 733 119	2 239 393	3 972 513

Moderbolaget 2015	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	132 100	132 100
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	781 126	197 044	978 170
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-
Aktier och andelar	2 938 013	-	2 938 013
Obligationer och räntebärande värdepapper	-	1 776 377	1 776 377
Derivat	16 792	-	16 792
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	654	-	654
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
– Oreglerade skador	68 879	402 590	471 469
Fordringar avseende direkt försäkring	313 237	-	313 237
Fordringar avseende återförsäkring	115 279	-	115 279
Skattefordran aktuell skatt	-	-	-
Övriga fordringar	196 027	-	196 027
Materiella tillgångar	-	9 983	9 983
Likvida medel	160 328	-	160 328
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	37 814	-	37 814
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	51 545	-	51 545
S:a tillgångar	4 679 694	2 518 094	7 197 788

38 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Moderbolaget 2015	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	531 880	-	531 880
– Oreglerade skador	378 419	1 927 072	2 305 491
– Återbäring och rabatter		301 933	301 933
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelser	2 545	8 436	10 980
– Skatter	-	225 988	225 988
– Övriga avsättningar	-	-	-
Skulder avseende återförsäkring	104 908	-	104 908
Övriga finansiella skulder	-	-	-
Skatteskuld aktuell skatt	14 171	-	14 171
Derivat	-	-	-
Övriga skulder	85 051	-	85 051
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	133 559	-	133 559
S:a skulder och avsättningar	1 250 533	2 463 428	3 713 961

Koncernen 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	3 428	-	3 428
Materiella tillgångar	-	135 656	135 656
Aktier och andelar	3 243 777	190 712	3 434 489
Obligationer och räntebärande värdepapper	82 387	1 783 716	1 866 103
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	-
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
– Oreglerade skador	245 616	449 617	695 233
Skattefordran aktuell skatt	2 600	-	2 600
Övriga fordringar	465 011	-	465 011
Likvida medel	259 007	-	259 007
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	11 530	-	11 530
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	48 749	-	48 749
S:a tillgångar	4 362 106	2 560 602	6 922 708

Skulder

<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	509 953	-	509 953
– Oreglerade skador	589 438	1 944 721	2 534 159
– Återbäring och rabatter	-	153 093	153 093
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelser	3 175	13 985	17 159
– Skatter	479 958	-	479 958
– Övriga avsättningar	22 112	-	22 112
Derivat	15 220	-	15 220
Övriga skulder	84 847	-	84 847
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	121 215	-	121 215
S:a skulder och avsättningar	1 825 918	2 111 798	3 937 717

38 FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Moderbolaget 2014	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	125 300	125 300
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	715 649	190 712	906 360
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-
Aktier och andelar	2 528 130		2 528 130
Obligationer och räntebärande värdepapper	82 387	1 783 716	1 866 103
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	-	-
Återförsäkrars andel av försäkringstekniska avsättningar			
– Oreglerade skador	245 616	449 617	695 233
Fordringar avseende direkt försäkring	300 968	-	300 968
Fordringar avseende återförsäkring	35 654	-	35 654
Skattefordran aktuell skatt	2 600	-	2 600
Övriga fordringar	128 389	-	128 389
Materiella tillgångar	-	10 356	10 356
Likvida medel	258 526	-	258 526
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	11 530	-	11 530
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	48 749	-	48 749
S:a tillgångar	4 358 198	2 560 602	6 918 800
Skulder			
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	509 953	-	509 953
– Oreglerade skador	589 438	1 944 721	2 534 159
– Återbäring och rabatter	-	153 093	153 093
Andra avsättningar			
– Pensioner och liknande förpliktelser	3 175	13 938	17 112
– Skatter	-	198 336	198 336
– Övriga avsättningar	-	-	-
Skulder avseende återförsäkring	22 112	-	22 112
Övriga finansiella skulder	-	-	-
Skatteskuld aktuell skatt	15 220	-	15 220
Övriga skulder	84 845	-	84 845
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	121 216	-	121 216
S:a skulder och avsättningar	1 345 959	2 310 087	3 656 046

Falun den 24 februari 2016

Maria Engholm
Ordförande

Christer Lundgren

Carin Nises

Marie Svan

Margareta Florén

Christer Rosén

Martin Moraeus

Inge Gustafsson
Arbetstagarrepresentant

Jan Linderöth
Arbetstagarrepresentant

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 24 februari 2016.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB
Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2015. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 28–72.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder IFRS, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma gransknings-

Till bolagsstämman i Dalarnas Försäkringsbolag, org.nr 583201-4905

åtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget.

Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Falun den 24 februari 2016

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2015

Kod för Svenskt Näringsliv

Dalarnas Försäkringsbolag avser att i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, följa Svensk kod för bolagsstyrning (Koden).

Huvudsakliga avvikelser avser Kodens bestämmelser om kallelse och genomförande av bolagsstämma samt mandattiden för styrelsens ledamöter. Förklaringar till avvikelserna anges nedan. På Dalarnas Försäkringsbolags hemsida finns gällande dokument om bolagsstyrning. Bolagsstyrningsrapporten har inte granskats av bolagets revisor.

Dalarnas Försäkringsbolags bolagsstämma

Bolagsstämman är Dalarnas Försäkringsbolags högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Dalarnas Försäkringsbolag, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 48. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman ska ske genom e-post eller brev, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Koden om kallelse till bolagsstämma på bolagets hemsida och om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Med hänsyn till det

begränsade antalet fullmäktige är bedömningen att det lämpligaste sättet att genomföra bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande tillämpas av bolaget. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida.

I enlighet med Koden är avsikten att föreslå ordinarie bolagsstämma 2016 att välja styrelsens ordförande och vice ordförande samt godkänna principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets ledning. Vid bolagsstämman avges förslag till ersättning till styrelseledamöter och ersättning för arbete i utskott.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om ett till tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman 2015. Den nu gällande instruktionen finns publicerad på bolagets hemsida.

Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

VALBEREDNINGEN BESTÅR AV FÖLJANDE LEDAMÖTER:

Ordförande Monica Rönnlund, Borlänge, (födelseår 1957) vald till 2017
Ledamot Mats Reyier, Borlänge, (födelseår 1967) vald till 2018
Ledamot Ruben Forslund, Hedemora, (födelseår 1956) vald till 2016
Ledamot Malin Höglund, Mora, (födelseår 1969) vald till 2018

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Dalarnas Försäkringsbolag ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2015 utsågs revisionsbyrån, PricewaterhouseCoopers AB, med auktoriserad revisor Eva Fällén, Stockholm, som huvudrevisor och med auktoriserad revisor Michael Lindengren, Göteborg, som suppleant för denne till och med bolagsstämman 2016. Revisionsbyrån valdes till bolagets revisor vid bolagsstämman 2012.

Dalarnas Försäkringsbolags styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består från och med ordinarie bolagsstämma 2014 av sju ordinarie stämмоvalda ledamöter. Därutöver finns två ordinarie arbetstagarrepresentanter med två suppleanter för dessa.

Mandattiden för de bolagsstämмоvalda ledamöterna uppgår till ett till tre år. Ledamöter behöver inte väljas för samma mandatperiod. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ettårig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets hemsida.

Styrelseledamot	Ordinarie styrelsemöte	Per capsulam styrelsen	Extra styrelsemöte	Finansutskott	Per capsulam Finans-utskott	Revisionsutskott	Ersättningsutskott
Maria Engholm	7	1	2	7	1	3	3
Carin Nises	7	1	1	1		4	3
Margareta Florén	7	1	2	1		4	
Martin Moraeus	7	1	2	7	1	1	
Christer Lundgren	7	1	2	7	1	1	3
Marie Svan	7	1	2	7	1	1	
Christer Rosén	4	1	1	1		2	
Inge Gustafsson, FTF	6	1	2	1		1	
Jan Linderöth, FTF	5	1	1				
Gunnar Franzon, Saco	1			1		1	

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden skall genom löpande kontakt med Vd även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja Vd i dennes arbete.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inrättat ett Ersättningsutskott, ett Revisionsutskott och ett Finansutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Utskotten har inte något generellt beslutsmandat.

Utskotten ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Ordförande och/eller vice ordförande ska ingå i utskottet.

Ersättningsutskottet ska bereda frågor om ersättning till Vd och övriga i bolagsledningen.

Revisionsutskottet bereder och beslutar i revisionsfrågor och rapporterar avvikelser till styrelsen. Styrelsen beslutar dock om val av internrevisor. Vidare ska externrevisor rapportera direkt till styrelsen. Utskottet ska på styrelsens uppdrag svara för arbetet med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och

kontroll vad avser:

- finansiell rapportering
- riskhantering och riskkontroll
- regelefterlevnad
- övrig intern styrning och kontroll
- ärenden som styrelsen hänskjuter till utskottet

Finansutskottet ska enligt den delegation styrelsen givit ansvara för bolagets kapitalförvaltning genom att:

- följa utvecklingen inom området
- föreslå placeringsinriktning och placeringspolicy
- tillse att en väl fungerande intern organisation för kapitalförvaltningsfrågor finns
- föreslå allokering och limiter
- följa upp verksamheten med avseende på resultat och regelefterlevnad
- rapportera utfallet regelbundet till styrelsen
- regelbundet följa bankverksamheten

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits under verksamhetsåret 2015 liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

Styrelsen har under räkenskapsåret 2015 genomfört sju ordinarie sammanträden.

Verkställande direktören

Verkställande direktör för bolaget är sedan 2012-02-01 Anders Grånäs (födelseår 1966).

Anders Grånäs har en bakgrund som riskkapitalist inom teknikinvesteringar. Han har under 15 år verkat som investeringsansvarig

hos Investor Growth Capital, Industrifonden och Via Venture Partners (ATP, Danmark). Anders Grånäs är civilingenjör i teknisk fysik från Uppsala samt har en MBA från Stanford University.

Anders Grånäs är styrelseledamot i Länsförsäkringar Liv AB samt i Humlegården AB.

Ersättning till företagsledningen

Bolagsstämman fastställer årligen principer för ersättning och andra anställningsvillkor till företagsledningen enligt följande. Till personer i företagsledande ställning, Vd och avdelningschefer, med direkt rapporteringsansvar till Vd utgår fast månadslön.

Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till Vd.

Beslut om ersättning till övriga anställda, som ingår i Bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till Vd, ska godkännas av styrelsen efter förslag av Vd. Styrelsens godkännande sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

All fast anställd personal i bolaget omfattas av ett resultatdelningssystem, som kan ge maximalt ett basbelopp i ersättning. Regelverk och parametrar för denna tilldelning beslutas årligen av styrelsen

Styrelsens rapport om intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen 2015

Styrelsen ansvarar för riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten. I detta ansvar ingår att upprätta ett effektivt system för riskhantering och intern kontroll av den finansiella rapporteringen.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön, med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ, som styrelsen och Vd inrättat för bolaget. Denna ordning dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policys, riktlinjer och instruktioner. Företagsövergripande policys och riktlinjer finns i ett ledningssystem, för att säkerställa tillgängligheten för alla inom bolaget. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelsen, Vd och ledningen kommunicerar och verkar utifrån, i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Styrelsen har utsett ett revisionsutskott med uppgift att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Vidare har styrelsen inrättat en funktion för Internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Identifiering, analys och uppföljning av risk sker löpande genom funktionen Riskkontroll. Löpande kontroll och uppföljning av efterlevnad av externt och internt regelverk sker genom funktionen Compliance.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och

identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå. Bolaget styrs med hjälp av processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att identifierade risker hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

I syfte att identifiera materiella fel i den finansiella rapporteringen genomförs riskanalys. Med utgångspunkt från riskanalysen kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av kontinuerliga förbättringar.

Inom varje process finns kontrollaktiviteter och nyckelkontroller som syftar till att hantera de risker som bedömts som väsentliga. Till varje nyckelkontroll finns utsedda rapportörer. Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker, som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i bolaget innan den blir offentligt publicerad.

Information och kommunikation

Inom Dalarnas Försäkringsbolag finns etablerade informations- och kommunikationsvägar, som syftar till att främja fullständighet och riktighet i den finansiella rapporteringen. De interna styrdokumenten är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenten publiceras i bolagets ledningssystem och finns tillgängliga via bolagets intranät. Varje chef ska se till att styrdokument kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision. Dess huvudsakliga uppgifter är att stödja styrelsen med utvärdering av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut.

Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten samt om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs effektivt mot av styrelsen uppsatta mål samt enligt gällande interna och externa regelverk. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision. Internrevisionen rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Funktionen Compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, det vill säga risker för bristande regelefterlevnad som kan medföra försämrat anseende, finansiella förluster och sanktioner enligt lag eller föreskrift. Rapportering sker till Vd och styrelsen.

Funktionen Riskkontroll har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera risker inom den operativa organisationen. Riskkontroll är en samlande, självständig funktion som löpande rapporterar direkt till Vd och styrelsen.

MIN PLATS I DALARNA, STORA KOPPARBERGS KYRKA

Anna Åhlander, Teamledare i Borlänge

Styrelse

Maria Engholm, ordförande

Födelseår: 1967 **Bostadsort:** Borlänge

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom

Arbetslivserfarenhet: Vd Triple Steelix (2006–2013), Kommunalförbundsdirektör Region Siljan (2002–2006), Vd Folke i Borlänge AB (1998–2002), Vd Folke Perfore-ring AB (1994–1998)

Huvudsaklig sysselsättning: Vd/Koncernchef HSB Dalarna

Uppdrag i bolaget: Styrelseordförande, ordf. i RU, FU och EU

Andra väsentliga uppdrag: Vd/Koncernchef i HSB Ek förening 2013–

Styrelseledamot i:

Länsförsäkringar AB, HSB Projektpartner AB, HSB Riksförbund ek. för, Dalecarlia Fastighets AB (ordf.), BTF mark och trädgård AB (ordf.)

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2003

Mandattid: 2015–2017

Christer Lundgren, vice ordförande

Födelseår: 1950 **Bostadsort:** Falun

Huvudsaklig utbildning: Gymnasieekonom, Intern-utbildningar inom Bank- och Finans via Swedbank AB, KPMG och Sparbankerna

Arbetslivserfarenhet: Styrelseledamot i Dina Försäkringar Dalarna AB (2008–2011), Vd och styrelseledamot Leksands Sparbank (2001–2011), styrelseledamot i Siljan-Japanstiftelsen (2005–2010), koncernsäkerhetschef Swedbank AB (1997–2001), chefsrevisor Sparbanken Sverige/ Föreningsparbanken/ Swedbank AB (1993–1997), chefsrevisor Bank & Finans KPMG (1990–1993)

Huvudsaklig sysselsättning: Styrelseuppdrag

Uppdrag i bolaget: Vice styrelseordförande, ledamot i FU och EU.

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseordförande i Dalarnas Försäkringsbolags Kulturstiftelse

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2012

Mandattid: 2015–2017

Carin Nises

Födelseår: 1955 **Bostadsort:** Mora

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom

Arbetslivserfarenhet: Rosengrens Prod AB, Ekonomichef (1989–1990). Wibe AB, Ekonomichef (1991–1996). G M-son Frost AB, Vd (1997–2000). Almi Dalarna AB, Vd (2000–2003). Mora of Sweden AB, Vd (2003–2008).

Huvudsaklig sysselsättning: Nises Consulting AB (Vd)

Uppdrag i bolaget: Ledamot i styrelsen, RU och EU

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot i: Vasaloppets Marknads AB, Nises Consulting AB, Chill Design AB (ordf.), Mora Frozen Tracks AB, Vasaloppets anläggnings AB

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2004

Mandattid: 2014–2016

Margareta Florén

Födelseår: 1952 **Bostadsort:** Avesta

Huvudsaklig utbildning: Civilekonom

Arbetslivserfarenhet: Head of Country Accounting Services, Stora Enso AB (2009–2015), Ekonomichef Stora Enso Kvarnsveden AB (1994–2009), Redovisningschef Stora Enso Kvarnsveden AB (1990–1994), Chef redovisningsbyrå Avesta AB (1989–1990), Controller koncernstab ekonomi Avesta AB (1986–1989)

Huvudsaklig sysselsättning: Styrelseuppdrag

Uppdrag i bolaget: Ledamot i styrelsen och RU

Andra väsentliga uppdrag: Ordförande i Stora Kopparbergs Bergslags AB:s Särskilda Pensionsstiftelse av år 1955 (2014–2015)

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2002

Mandattid: 2014–2016

Martin Moraeus

Födelseår: 1979 **Bostadsort:** Orsa

Huvudsaklig utbildning: Civilingenjör

Arbetslivserfarenhet: Egen företagare

Huvudsaklig sysselsättning: Styrelseuppdrag, jordbruk

Uppdrag i bolaget: Ledamot i styrelsen och FU

Andra väsentliga uppdrag: Ordförande LRF Dalarna

Styrelseledamot i: Orsa Besparingskog

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2012

Mandattid: 2015–2017

Christer Rosén

Födelseår: 1952 **Bostadsort:** Fredriksberg

Huvudsaklig utbildning: Samhällsvetenskaplig utbildning, gymnasiet. Kortare eftergymnasiala utbildningar, JÖK, Forsknings och utredningsteknik m.fl.

Arbetslivserfarenhet: Handelsanställdas förbund, Studie- och informationschef i 10 år, Egenföretagare inom Svensk Besöksnäring, fastigheter och upp-levelser i 25 år

Huvudsaklig sysselsättning: Egenföretagare och entreprenör, konsultverksamhet

Uppdrag i bolaget: Ledamot i styrelsen och RU

Andra väsentliga uppdrag:

Styrelseledamot i: Säfsen Resort AB, Säfsen Fastigheter AB, Sölgård Fastigheter AB, Soegaard Consulting AB (även Vd), Säfsen Hunting Lodge AB (även Vd) Förvaltnings AB Säfsen

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2013

Mandattid: 2013–2016

Marie Svan

Födelseår: 1963 **Bostadsort:** Vansbro

Huvudsaklig utbildning: Polishögskolan

Arbetslivserfarenhet: Egenföretagare Marie Svan AB/
Gunde Svan AB innefattande individ- och ledarskapsut-
bildning samt företagshotell (1996–), Sv. Skidförbundet
(coach längdlandslaget 2005/2006), Polis (1989–1996),
Tidigare styrelseuppdrag: Ordf. Vansbro-simningen,
ledamot Swedbank Dalarna, ledamot En Svensk
Klassiker, ledamot Svenska Skidförbundet

Huvudsaklig sysselsättning: Egenföretagare som
konsult inom radio- och tvproduktion samt ekonomi
och administration

Uppdrag i bolaget: Ledamot i Styrelsen och FU

Andra väsentliga uppdrag: Styrelseledamot och Vd i:
Marie Svan AB med bifirma Gunde Svan AB

Oberoendeförhållande: Ja **Invalid:** 2013

Mandattid: 2013–2016

Inge Gustafsson

Födelseår: 1965 **Bostadsort:** Borlänge

Huvudsaklig utbildning: Förskollärare,

Liv- sak och UW diplomutbildning (IFU)

Arbetslivserfarenhet: Dalarnas Försäkringsbolag
(1990–)

Huvudsaklig sysselsättning: Mäklarkontakt, Dalarnas
Försäkringsbolag

Uppdrag i bolaget: Arbetstagarrepresentant

Andra väsentliga uppdrag: Ordförande FTF personal-
klubb Dalarnas Försäkringsbolag

Oberoendeförhållande: Nej **Invalid:** 2014

Mandattid: 2015–2016

Jan Linderöth

Födelseår: 1964 **Bostadsort:** Falun

Huvudsaklig utbildning: Gymnasieekonom

Arbetslivserfarenhet: Försäkringstjänsteman (1986–)

Huvudsaklig sysselsättning: Säljare Lantbruk

Uppdrag i bolaget: Arbetstagarrepresentant

Andra väsentliga uppdrag: -

Oberoendeförhållande: Nej **Invalid:** 2015

Mandattid: 2015–2016

Styrelse och revisorer

Ordinarie styrelseledamöter

Maria Engholm, ordförande, Borlänge

Christer Lundgren, vice ordförande, Falun

Carin Nises, Mora

Margareta Florén, Avesta

Martin Moraeus, Orsa

Marie Svan, Vansbro

Christer Rosén, Fredriksberg

Inge Gustafsson, FTF, Arbetstagarrepresentant,
Borlänge

Jan Linderöth, FTF, Arbetstagarrepresentant,
Falun

Styrelsesuppleanter

Gunnar Franzon, SACO, Borlänge

Fredrik Pöllänen, FTF, Borlänge

Invalda i styrelsen

2003

2012

2004

2002

2012

2013

2013

2013

2015

Mandattid

2015–2017

2015–2017

2014–2016

2014–2016

2015–2017

2013–2016

2013–2016

2014–2015

2015–2016

2015–2016

2015–2016

2015–2016

Ordinarie revisor

Eva Fällén, Stockholm, auktoriserad revisor

Revisorssuppleant

Michael Lindengren, Göteborg, auktoriserad
revisor

Verkställande direktör

Anders Grånäs, Falun

Valberedning

Monica Rönnlund, ordförande, Borlänge

Mats Reyier, Borlänge

Ruben Forslund, Hedemora

Malin Höglund, Mora

Mandattid

2015–2016

2015–2016

2012–

2014–2017

2015–2018

2013–2016

2015–2018

Fullmäktige 2015

Dalarnas Försäkringsbolag ägs av försäkringskunderna. Det innebär att våra kunder är med och påverkar bolagets framtid genom att engagera sig i Fullmäktige, bolagets högsta beslutande organ.

Fullmäktige väljer Dalarnas Försäkringsbolags styrelse, ordförande, vice ordförande och revisorer och beslutar om vilken ersättning de ska få.

Vill man vara med och påverka ska man gå på ett valmöte till Fullmäktige. De genomförs vart tredje år i respektive kommun och är öppna för alla försäkringskunder. Håll utkik efter annonser i lokalpressen och på vår hemsida.

Styrelsen och ledningen på Dalarnas Försäkringsbolag bjuder in fullmäktigeledamöterna till informationsträffar, där man bland annat diskuterar aktuella frågor som berör bolaget.

Berit Kalles, fullmäktigeledamot, i samtal med vice ordförande Christer Lundgren vid en informationsträff i Falun.

Kommun	Mandattid
AVESTA	Peter Matsson, Avesta 2015-2018
	Josef Wählin, Krylbo 2015-2018
	Kajsa Petersson, Horndal 2015-2018
BORLÄNGE	Mats Reyier, Borlänge 2014-2017
	Göran Wennström, Borlänge 2014-2017
	Eva Bylander, Borlänge 2014-2017
	Monica Rönnlund, Borlänge 2014-2017
	Anders Tunestam, Borlänge 2014-2017
	Maria Dahlström, Borlänge 2014-2017
	Rickard Lindberg, Borlänge 2014-2017
	Anna Rosengren, Borlänge 2014-2017
FALUN	Jan Blomqvist, Falun 2014-2017
	Håkan Östlund, Falun 2014-2017
	Thomas Fahlander, Falun 2014-2017
	Berit Kalles, Falun 2014-2017
	Håkan Ullberg, Falun 2014-2017
	Martin Bengtsson, Sundborn 2014-2017
	Gunnar Sköndahl, Falun 2014-2017
	Mathias Bergqvist, Falun 2014-2017
	Henrik Belin, Falun 2014-2017
	Elin Holst Granlund, Falun 2014-2017
	Susanna Walter Westberg, Falun 2014-2017
GAGNEF	Gunnar Östberg, Gagnef 2013-2016
	Åsa Ahlgren Peters, Gagnef 2013-2016
HEDEMORA	Ruben Forslund, Hedemora 2015-2018
	Jan Persson, Hedemora 2015-2018

Kommun	Mandattid
LEKSAND	Per-Arne Linders, Siljansnäs 2013-2016
	Barbro Trum, Leksand 2013-2016
	Kristina Sjöberg Leander, Siljansnäs 2013-2016
LUDVIKA	Lars Lindblom, Ludvika 2015-2018
	Rose-Marie Andersson, Ludvika 2015-2018
	Lars Göran Ivansson, Ludvika 2015-2018
MALUNG	Per Söderlund, Malung 2013-2016
	Göran Bergman, Malung 2013-2016
	Maria Wiklund, Malung 2013-2016
MORA	Marie Rapp, Mora 2013-2016
	Malin Höglund, Mora 2013-2016
	Mats Rylander, Färnäs 2013-2016
	Johanna Sammeli, Mora 2013-2016
ORSA	Erik Bergkvist, Orsa 2013-2016
RÄTTVIK	Kristina Pershagen Samuelsson, Vikarbyn 2013-2016
	Bertil Enmyren, Rättvik 2013-2016
SMEDJEBACKEN	Peter Nyqvist, Smedjebacken 2015-2018
SÄTER	Lars-Erik Danielsson, Stora Skedvi 2015-2018
	Joakim Borgs, Gustafs 2015-2018
VANSBRO	Elisabeth Säljgård, Dala Järna 2013-2016
ÄLVDALEN	Göran Larsson, Älvdalen 2013-2016
	Jan Knuts, Älvdalen 2013-2016

Företagsledning

Anders Grånäs
Verkställande direktör

Maria Freiholtz
Ekonomichef

Ulrika Andrén
Chef HR

Marie Eriksson
Kommunikationschef

Ingrid Fröjd
Chef Affärsstöd

Ola Berglund
Skadeförordnande

Mats Johansson
Bankchef

Thomas Norgren
Chef affärsområde Företag

Johan Sundström
Chef affärsområde Privat

Ordlista

Allmänt

Affär för egen räkning, f e r

Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär

Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring

Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring

All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring

Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring

Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys

Avsättning för ej intjänade premier

En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador

De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar mm) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar

Avsättning för återbäring

Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Avvecklingsresultat

I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personsador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv

Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen

Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar

Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar

Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Immateriella tillgångar

Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftskostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influerna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret.

Premierna inbetalas vid skilda förfallodagar under året och avser som regel en försäkrings-tid av ett år. Vid räkenskapsåret slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år.

Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänade premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker nedan.

Premieintäkten för året består av följande poster; Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på orealiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Övriga termer och nyckeltal

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odiskonterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

Summan av försäkringsersättningar och driftskostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

MIN PLATS I DALARNA

En hyllning till Dalarna och människorna som lever här

Vi lever i samma landskap som våra kunder. Vi andas samma luft, vandrar på samma stigar. Och även om vi inte har samma ursprung så bär vi på en gemensam förhoppning om framtiden. Företagen, föreningarna, människorna som finns här, de är våra grannar och vänner. Vi lever våra liv sida vid sida och förståelsen för våra kunders behov kommer från våra egna erfarenheter.

Under 2015 skapade vi kampanjen "Min plats i Dalarna" för att berätta om vår nära relation till länet.

Vi ville ge dalfolket en inblick i hur vi fungerar som företag och vilka värden som driver oss som jobbar här. Till hjälp tog vi våra medarbetare och deras egna berättelser. De levandegör de värden som vår verksamhet vilar på; ärlighet, kompetens, trygghet och omtanke.

Avesta Kungsgatan 27, 774 30 Avesta, tfn 0226-560 35 | **Borlänge** Häradsvägen 18, 781 27 Borlänge, tfn 0243-159 25 | **Falun** Slaggatan 9, 791 21 Falun, tfn 023-930 00 | **Leksand** Torget 4, 793 31 Leksand, tfn 0247-25 41 20 | **Ludvika** Storgatan 32, 771 30 Ludvika, tfn 0240-138 55 | **Malung** Moravägen 4, 782 31 Malung, tfn 0280-130 95 | **Mora** Moragatan 4, 792 30 Mora, tfn 0250-178 10